



BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON SARAJEVO
KANTONALNI SUD SARAJEVO



1

2019

**BILTEN SUDSKE PRAKSE
KANTONALNOG SUDA U SARAJEVU**

BROJ 1

Sarajevo, Februar 2019. godine

Uređivački odbor

Predsjednik odbora:
Vladimir Špoljarić

Za Krivično odjeljenje:
Adisa Zahiragić
Elvira Begović
Sanela Rondić

Za Građansko odjeljenje:
Sanela Kovač-Grabonjić
Gordana Stojaković
Silvana Brković Mujagić
Samra Akova

Za Upravno odjeljenje:
Danijela Mikić

Izdavač:
Kantonalni sud u Sarajevu

Sadržaj

KRIVIČNO PRAVO	5
KRIVIČNI ZAKON FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE (KZ FBiH).....	5
1. Član 64. Krivičnog zakona (opoziv uvjetne osude)	5
ZAKON O KRIVIČNOM POSTUPKU FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE (ZKP FBiH).....	6
2. Član 242. KZ FBiH (identitet optužbe)	6
3. Član 213. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.....	6
4. Član 213. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.....	6
5. Član 213. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.....	7
6. Član 213. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.....	7
7. Član 313. tačka e) ZKP FBiH.....	8
GRAĐANSKO PRAVO	9
STVARNO PRAVO.....	9
8. Sticanje prava vlasništva građenjem	9
9. Pretvorba prava korištenja neizgrađenog građevinskog zemljišta	10
10. Upis vlasništva u korist ranijeg nosioca prava korištenja na građevinskom zemljištu	10
11. Prešutno obnavljanje ugovora o zakupu poslovnog prostora	11
OBLIGACIONO PRAVO	13
OBLIGACIONO PRAVO - OPĆI DIO	13
12. Stjecanje nekretnine u zemljišnoknjižnom vlasništvu izvršenika u izvršnom postupku	13
13. Prekid zastarijevanja	14
OBLIGACIONO PRAVO - NAKNADA ŠTETE	15
14. Odgovornost pravnog lica za štetu koju prouzrokuje njegov organ	15
15. Odgovornost za povredu na skijalištu	16
16. Neosnovano bogaćenje - korištenje stana u suvlasništvu	17
17. Naknada nematerijalne štete prouzrokovane eksplozijom mine	18
OBLIGACIONO PRAVO - UGOVORI	19
18. Raskid Ugovora o kupoprodaji zbog materijalnih nedostataka na stvari	19
19. Opoziv ugovora o poklonu	20
STANARSKO PRAVO	21
20. Član porodičnog domaćinstva nositelja stanarskog prava nakon 06.12.2000. godine	21
21. Stanarsko pravo na stanu u privatnom vlasništvu.....	22
PRIVREDNO PRAVO	23
22. Ispunjenje obaveze, promjena ugovorene cijene	23
23. Naknada za preuzeto neizgrađeno građevinsko zemljište	24
24. Nedostaci za koje prodavac ne odgovara	24
25. Solidarna odgovornost nalogodavaca	25
26. Otprema sa fiksnom naknadom.....	26

RADNO PRAVO	27
27. Usmeno dogovaranje plaće i naknade plaća.....	27
28. Obaveza usmenog saslušanja radnika u disciplinskom postupku	28
29. Ispitivanje zakonitosti odluke o otkazu ugovora o radu	29
30. Otkaz ugovora o radu zbog teže povrede radnih obaveza	30
31. Povreda radne obaveze usljed alkoholiziranosti	31
ZAŠTITA OD DISKRIMINACIJE	32
32. Diskriminacija na radnom mjestu	32
33. Zabrana diskriminacije	32
NASLJEDNO PRAVO	34
34. Raskid ugovora o doživotnom izdržavanju	34
PORODIČNO PRAVO	35
35. Posebna imovina bračnih partnera	35
36. Naknada troškova roditelju koji je sam izdržavao zajedničku djecu.....	36
PARNIČNI POSTUPAK	37
37. Primjena pravila o teretu dokazivanja.....	37
38. Objektivni test nepristrasnosti sudije.....	37
IZVRŠNI POSTUPAK	39
39. Prigovor litispendencije	39
40. Rok za podnošenje prijedloga za protivizvršenje	39
41. Obustava izvršenja	40
42. Razlika između cijene nekretnine prodane u izvršnom postupku i tržišne vrijednosti nekretnine	41
STEČAJNI POSTUPAK	43
43. Prelazak prava upravljanja i raspolaganja	43
44. Umješak u stečajnom postupku	43
VANPARNIČNI POSTUPAK - PRIZNANJE STRANE SUDSKE ODLUKE	44
45. Prodaja nekretnine u inostranstvu.....	44
UPRAVNO PRAVO	45
46. Utvrđivanje prestanka državnog vlasništva na građevinskom zemljištu	45
47. Prijem u državljanstvo Bosne i Hercegovine i državljanstvo Federacije Bosne i Hercegovine.....	46
48. Prinudna naplata javnih prihoda.....	47
49. Prestanak prava korištenja stana i iseljenje	48
50. Ostvarivanje prava na porodičnu penziju.....	50

KRIVIČNO PRAVO

KRIVIČNI ZAKON FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE (KZ FBiH)

1. Član 64. Krivičnog zakona (opoziv uvjetne osude)

Razlozi za opoziv uvjetne osude moraju biti obrazloženi u presudi i nije dovoljno samo konstatovati činjenicu da je optuženi u vremenu provjeravanja učinio novo krivično djelo.

Iz obrazloženja: Prvostepeni sud nigdje niti jednom rečenicom ne obrazlaže koji su razlozi kojima se vodio prilikom donošenja odluke o opozivu uvjetne osude. Član 64. KZ F BiH u stavu 1. navodi obligatorni opoziv uvjetne osude u slučaju da se optuženom izrekne kazna zatvora u trajanju od 2 godine ili teža ali stav 2. istog člana (prema kojem je i opozvana uvjetna osuda) daje sudu fakultativno odnosno diskreciono pravo da opozove uvjetnu osudu ukoliko je za novo krivično djelo izrečena kazna zatvora do 2 godine, ali istovremeno obavezuje sud da ocijeni sve okolnosti koje se odnose na učinjena krivična djela i učinitelia a posebno srodnost krivičnih djela, njihov značaj i pobude iz koiih su učinjena. Dakle, sud obligatorno mora izvršiti ocjenu ovih okolnosti, dovesti ih vezu jedne sa drugim prije nego li donese odluku o opozivu uvjetne osude. Samim tim, sud je u presudi obavezan da iznese obrazloženje o svojoj ocjeni navedenih okolnosti i da takvu ocjenu obrazloži.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 65 0 K 572523 18 Kž 8 od 27.06.2018. godine.

ZAKON O KRIVIČNOM POSTUPKU FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE (ZKP FBiH)

2. Član 242. KZ FBiH (identitet optužbe)

Moguće su intervencije suda u sadržaju optužnice i da se izreka presude djelimično razlikuje od činjeničnog opisa u optužnici ako je optužnica u svojim bitnim dijelovima ostala nepromijenjena.

Iz obrazloženja: Prvostepeni sud svoj zaključak o dokazanosti izvršenja krivičnog djela lake tjelesne povrede od strane optuženog objašnjava na način da izvedene dokaze dovodi u vezu sa činjeničnim opisom optuženja i po ocjeni ovog suda pravilno izvodi zaključak da su se u radnjama optuženog ispunila obilježja krivičnog djela lake tjelesne povrede iz člana 173. KZ F BiH, a ne krivičnog djela nasilničko ponašanje iz člana 362. stav 2. KZ F BiH. Pri tome sud nije povrijedio identitet optužbe, jer je optužnica u svojim bitnim dijelovima ostala nepromijenjena. Moguće je vršiti intervencije od strane suda samo u slučaju kada se ne mjenja smisao i opis radnji iz optužnice i u slučaju kada u vezi sa opisom radnji iz optužnice proizilazi druga kvalifikacija krivičnog djela koja nije na štetu optuženog, što se i desilo u konkretnom slučaju.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 65 0 K 569977 18 Kž od 15.11.2018. godine.

3. Član 213. stav 1. tačka k) ZKP FBiH

Razlozi u obrazloženju presude trebaju objasniti odluku suda iz izreke presude i u pogledu psihičkog odnosa prema krivičnom djelu.

Iz obrazloženja: Žalbeni prigovor tužioca koji se odnosi na bitnu povredu odredaba krivičnog postupka je po ocjeni ovog suda osnovan, te isti opravdano ukazuje na povredu člana 312. stav 1. tačka k) ZKP F BiH zbog propusta u pobijanoj presudi da navede razloge koji se odnose na činjenice psihičkog odnosa prema krivičnom djelu što pobijanu presudu čini nerazumljivom u njenoj izreci u odnosu na obrazloženje. Propuštanje navođenja razloga o psihičkom odnosu optuženih prema izvršenom krivičnom djelu i po ocjeni ovog suda, ima za posljedicu nerazumljivu presudu.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 65 0 K 538038 16 Kž od 09.03.2017. godine.

4. Član 213. stav 1. tačka k) ZKP FBiH

U presudi o priznanju krivnje, sud je u obavezi da u obrazloženju presude, objasni svoj zaključak da je uvjeren da je optuženi učinio krivično djelo koje mu je stavljeno na teret, bez obzira na činjenicu priznanja krivnje.

Iz obrazloženja: Tužilac u žalbenim prigovorima opravdano ukazuje na povredu člana 312. stav 1. tačka k) ZKP F BiH zbog propusta u pobijanoj presudi da navede razloge o odlučnim činjenicama koji se odnose na dokazanost u izvršenju krivičnog djela koje je stavljeno na teret optuženom, bez obzira na priznanje krivnje. Naime, u prvostepenoj presudi nedostaje zaključak suda, koji može biti veoma kratak obzirom na priznanje krivnje, u okviru kojeg sud objašnjava svoje uvjerenje o dokazanosti izvršenja krivičnog djela od strane optuženog, a što je u skladu i sa njegovim priznanjem krivnje. Nije dovoljno samo nabrojati dokaze i opisati šta proizilazi iz svakog dokaza već je neophodan i zaključak suda da su navedeni dokazi u svojoj povezanosti uvjerali sud da je optuženi učinio krivično djelo za koje je oglašen krivim i takav zaključak dovesti u vezu sa priznanjem krivnje. U konkretnom slučaju, prvostepeni sud nakon opisa svakog dokaza, nije dao svoju ocjenu o dokazima već odmah prelazi na sankciju, pa je propustio da objasni i razloge koji se odnose na psihički odnos optuženog prema krivičnom djelu, na što se žalbom tužioca takođe ukazuje. Propuštanje navođenja odlučnih činjenica o dokazanosti izvršenja krivičnog djela od strane optuženog, kao i razloga o psihičkom odnosu prema izvršenom krivičnom djelu i po ocjeni ovog suda ima za posljedicu nerazumljivu presudu.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 65 0 K 526574 17 Kž od 10.01.2018. godine.

5. Član 213. stav 1. tačka k) ZKP FBiH

Ako su u presudi objašnjeni svi razlozi kojima se prvostepeni sud rukovodio u kreiranju zaključka o nedokazanosti izvršenja krivičnog optuženog, u tom slučaju nema nedostataka da pobijana presuda nema razloga za zaključak o oslobađajućoj presudi

Iz obrazloženja: Za razliku od navedenih žalbenih prigovora, vijeće ovog suda nalazi da je prvostepeni sud potpuno i pravilno cijenio sve izvedene dokaze i na takvoj osnovi zasnovao svoje činjenične i pravne zaključke da dokazi koji su izvedeni pred prvostepenim sudom nisu potkrijepili navode iz optuženja. Zaključke u toj presudi, koji se odnose na utvrđene odlučne činjenice, kao osnovane u cjelosti prihvata i ovaj sud, jer odgovaraju rezultatima izvedenih dokaza. Svi razlozi u obrazloženju pobijane presude su u potpunosti objasnili na čemu prvostepeni sud zasniva zaključak da nije dokazano izvršenje krivičnog djela od strane optuženih, jer se svi dokazi analiziraju pojedinačno i u međusobnoj vezi prije takvog zaključka suda, što pobijanu presudu ne čini nerazumljivom i u suprotnosti sa njenom izrekom. To znači da po ocjeni ovog suda pobijana presuda sadrži zaključke u vezi odlučnih činjenica i razlozi su saglasni sa izrekom pobijane presude tako da vijeće ovog suda nije ocjenilo da je pobijanom presudom došlo do bitne povrede odredaba krivičnog postupka na koje žalbeni prigovori ukazuju.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 65 0 K 444473 16 Kž od 29.11.2016. godine.

6. Član 213. stav 1. tačka k) ZKP FBiH

U presudi o priznanju krivnje, sud je postupio u skladu sa odredbom člana 245. stav 1. tačka c) ZKP F BiH kada je pored izjave optuženog o priznanju krivičnog djela na način kako mu se optužnicom stavlja na teret, utvrdio da postoji dovoljno dokaza o krivnji optuženog, koji su izvedeni pred sudom

i dovedeni u vezu jedni sa drugima, pa tek nakon toga utvrđena krivnja optuženog, uključujući i njegov psihički odnos prema krivičnom djelu.

Iz obrazloženja: Naime ovaj sud je mišljenja, kako je prvostepeni sud, prilikom donošenja pobijane presude, pravilno primijenio odredbu člana 245. stav 2. ZKP F BiH obzirom da je optuženi priznao krivnju u ranoj fazi postupka pred sudom i to kod sudije za prethodno saslušanje prilikom davanja izjave o krivnji. Nakon toga prvostepeni sud je bio u obavezi da razmotri izjavu o priznanju krivnje u smislu člana 245. stav 1. ZKP F BiH i nakon toga odluči da li će prihvatiti izjavu o priznanju krivnje. U konkretnom slučaju, prvostepeni sud je prihvatio izjavu o priznanju krivnje optuženog i svoj zaključak u tom pravcu objasnio u razlozima pobijane presude. Bez obzira na izjavu optuženog kojom je on priznao učinjenje krivičnog djela i to upravo na način kako mu se optužnicom stavlja na teret, prvostepeni sud je utvrdio da postoji dovoljno dokaza o krivnji optuženog, a koji dokazi su izvedeni pred prvostepenim sudom i dovedeni u vezu jedni sa drugima nakon čega je utvrđena krivnja optuženog uključujući i njegov psihički odnos prema krivičnom djelu te mu je izrečena sankcija. Dakle, prvostepeni sud je postupio u skladu sa odredbom člana 245. stav 1. tačka c) ZKP F BiH prilikom razmatranja izjave o priznanju krivnje optuženog u pogledu ocjene dokaza u vezi sa izvršenjem krivičnog djela koje je stavljeno na teret optuženom.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 65 0 K 551182 16 Kž od 08.06.2017. godine.

7. Član 313. tačka e) ZKP FBiH

Prvostepeni sud nije prekoračio svoja ovlaštenja ako u smislu člana 64. stav 2. KZ F BiH nije opozvao raniju uvjetnu osudu prema optuženom, jer se radi o diskrecionom pravu suda i ne radi se o oblatornoj obavezi.

Iz obrazloženja: Ispitujući žalbene prigovore u vezi povrede člana 313. tačka e) ZKP F BiH, ovaj sud podsjeća da je istom odredbom propisano da povreda Krivičnog zakona postoji „da je odlukom o kazni ili uvjetnoj osudi, odnosno odlukom o mjeri sigurnosti ili oduzimanju imovinske koristi prekoračeno ovlaštenje koje sud ima po zakonu“. Pri tome žalbeni prigovor tužioca ukazuje na prekoračenje ovlaštenja suda u smislu člana 64. stav 2. KZ F BiH i da je sud bio u obavezi da u konkretnom slučaju primjeni citirani član zakona, što je po ocjeni vijeća ovog suda, potpuno neosnovano. Citirani član zakona (član 64. stav 2. KZ F BiH) propisuje da sud odlučuje hoće li opozvati uvjetnu osudu ako osuđeni u vrijeme provjeravanja učini jedno ili više krivičnih djela za koja je izrečena kazna zatvora u trajanju kraćem od dvije godine ili novčana kazna, što se odnosi na konkretni slučaj, a kako to pravilno primjećuje i prvostepeni sud u pobijanoj presudi i daje odgovore na primjedbe tužioca, a sa kojim stavom je saglasan i ovaj sud.

To znači da prvostepeni sud nije prekoračio svoja ovlaštenja što nije primijenio član 64. stav 2. KZ F BiH, jer je diskreciono pravo suda da u svakom konkretnom slučaju cijeni sve okolnosti koje se odnose na učinjena djela i učinitelja, a posebno srodnost krivičnih djela, njihov značaj i pobude iz kojih su učinjena. Prvostepeni sud koristeći svoje diskreciono pravo u primjeni citiranog člana zakona, daje razloge za svoju odluku (str. 10 pobijane presude) sa kojim razlozima je saglasan i ovaj sud. Neosnovani su i navodi da pobijana presuda u ovom pravcu nepravilno i nepotpuno utvrđuje činjenično stanje i po ocjeni vijeća ovog suda, upravo suprotno, pobijana presuda daje određene i potpune razloge za donošenje svoje odluke.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 65 0 K 604962 17 Kž od 10.05.2017. godine.

GRAĐANSKO PRAVO

STVARNO PRAVO

8. STICANJE PRAVA VLASNIŠTVA GRAĐENJEM

Član 25. i 27. Zakona o vlasničkopравnim odnosima

Tužitelj ne može steći pravo suvlasništva temeljem gradnje, ako nije dokazao da je vršio dogradnju na stambenom objektu svojim materijalom i radom u periodu kada je tužena stekla pravo vlasništva na objektu.

Iz obrazloženja: Tužitelj je u toku provostepenog postupka dokazivao da je ulagao materijalna sredstva u dogradnju kuće u periodu od 1996. do 2001. godine... Okolnost da računi za građevinski materijal i radove glase na tužiteljevo ime, u konkretnom slučaju ne dokazuju da je tužitelj uložio svoja materijalna sredstva u izgradnju kuće. Ovo stoga što tužitelj, osim dokaza da je bio osnivač dva privredna društva, sudu nije ponudio dokaz da su ista ostvarivala dobit.... Nesporno je da je tužitelj odobrio projekat građenja, kupovao materijal, angažovao radnike i nadzirao gradnju, međutim isto je radio na tuđoj nekretnini. Majka parničnih stranaka je bila vlasnica kuće sve do 2003. godine. Ovaj sud napominje da je uslov za sticanje prava vlasništva građenjem na tuđem zemljištu savjesnost graditelja, u smislu odredbe člana 27. Zakona o vlasničko-pravnim odnosima (Službene novine FBiH 6/98, 29/03). Kako je u toku prvostepenog postupka utvrđeno da su građevinski radovi na dogradnji kuće izvedeni na kući koja je bila u vlasništvu majke parničnih stranaka, koja je kuću poklonila tuženoj 2003. godine iz razloga što je tužena svojim sredstvima izvršila adaptaciju i dogradnju kuće, to je tužitelj znao da se građevinski radovi obavljaju na majčinoj kući, a njegova pretpostavka da će kuću naslijediti, ne dokazuje savjesnost koja je neophodna za sticanje prava vlasništva građenjem na tuđem zemljištu.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 P 044671 16 Gž 3, potvrđena presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 0 P 044671 17 Rev 3 od 20.03.2018. godine.

9. PRETVORBA PRAVA KORIŠTENJA NEIZGRAĐENOG GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA

Član 339. Zakona o stvarnim pravima

Nije moguće izvršiti upis stvarnih prava bez zahtjeva ovlaštenih lica, odnosno nosioca prava korištenja neizgrađenog građevinskog zemljišta.

Iz obrazloženja: Tužitelj je u ovom postupku postavio tužbeni zahtjev da se utvrdi da je na osnovu dosjelnosti stekao pravo vlasništva na nekretninama 1/1 koje su u zemljišnim knjigama upisane kao državna svojina sa nosiocem prava korištenja u korist tuženih. Također je predložio da se na osnovu presude upiše kao vlasnik sa dijelom 1/1. Prvostepeni sud je tačno utvrdio da predmetno zemljište predstavlja nekretnine po naravi njiva označena kao k.č.... zk uložka K.O koje su državno vlasništvo sa nosiocem prava korištenja neizgrađenog građevinskog zemljišta. Suprotno iznesenom u žalbi, tužitelj nije ustao sa tužbom u smislu odredbe člana 20. i 22. Zakona o građevinskom zemljištu ("Službene novine F BiH", broj 25/03), već sa tužbom za utvrđivanja prava vlasništva po osnovu dosjelnosti, što proizilazi iz sadržaja tužbenog zahtjeva. Pravilan je stav prvostepenog suda da se odredba člana 339. Zakona o stvarnim pravima („Službene novine Federacije BiH“, br. 66/13 i 100/13) u ovoj činjeničnoj i pravnoj procesnoj situaciji ne može neposredno primijeniti. Ovo iz razloga što je, nakon provedenog postupka vještačenja po vještaku geodetske struke, utvrđeno da predmetna parcela ne odgovara ni po površini ni po obliku parceli koja se vodi u katastarskoj evidenciji. Po mišljenju ovog suda nema upisa stvarnih prava bez zahtjeva ovlaštenih lica, odnosno nosioca prava korištenja neizgrađenog građevinskog zemljišta, a nesporno je da ovakav zahtjev prethodno nije postavljen zemljišno knjižnom uredu. Navedeno proizilazi iz načela upisa, koji je jedan od osnova pravnog uređenja zemljišnih knjiga.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu br. 65 0 P 423137 17 GŽ od 10.07.2018. godine.

10. UPIS VLASNIŠTVA U KORIST RANIJEG NOSIOCA PRAVA KORIŠTENJA NA GRAĐEVINSKOM ZEMLJIŠTU

Član 343. Zakona o stvarnim pravima

U postupku brisanja prava državnog vlasništva i upisa prava vlasništva u korist ranijeg nosioca prava korištenja neizgrađenog građevinskog zemljišta, zemljišnoknjižni sud nije ovlašten utvrđivati bilo kakve druge okolnosti, izuzev činjenice da se radi o neizgrađenom građevinskom zemljištu, te okolnosti da je zahtjev podnijelo lice koje za to ima pravni interes.

Iz obrazloženja: Odredbom člana 339. Zakona o stvarnim pravima („Službene novine Federacije BiH“, br. 66/13 i 100/13) propisano je da se pravo korištenja neizgrađenog građevinskog zemljišta u društvenom, sada u državnom vlasništvu, koje nije prestalo do donošenja ovoga zakona, njegovim stupanjem na snagu pretvara u pravo vlasništva dotadašnjeg nosioca tog prava ili njegovog pravnog sljednika, a upis tog prava smatra se kao upis prava vlasništva, ako posebnim zakonom nije drugačije uređeno. Prema odredbi člana 341. stav 1. istog zakona, osoba, koja je u zemljišnim knjigama upisana kao nosilac korištenja na neizgrađenom građevinskom zemljištu, smatra se vlasnikom nekretnine, ukoliko se ne dokaže suprotno, a društveno vlasništvo nije pretvoreno u vlasništvo druge osobe.

Nadalje, odredbama člana 343. Zakona o stvarnim pravima regulisan je upis vlasništva u koje se pretvorilo pravo korištenja na građevinskom zemljištu. Prema odredbi stava 1. tog člana, upis prava vlasništva nekretnine koje potiče od nekadašnjih prava korištenja neizgrađenog građevinskog zemljišta u društvenom, sada državnom vlasništvu provest će se po pravilima zemljišnoknjižnog prava, ako tim zakonom nije nešto drugo propisano, a prema odredbi stava 2. zemljišnoknjižni sud će na zahtjev osobe, koja za to ima pravni interes, dopustiti brisanje društvenog, sada državnog vlasništva i prava korištenja, te će upisati pravo vlasništva u korist osobe, koja je kao nosilac prava korištenja bila upisana u zemljišnoj knjizi. Odredba stava 6. ovog člana propisuje da osoba koja tvrdi da je pravo korištenja na neizgrađenom građevinskom zemljištu u međuvremenu izvanknjižno prestalo, treba to dokazati pred sudom da bi se na osnovu sudske odluke izbrisalo to pravo odnosno pravo vlasništva u koje se ono pretvorilo.

Prema citiranim zakonskim odredbama, dakle, zemljišnoknjižni sud u postupku brisanja prava državnog vlasništva i upisa prava vlasništva u korist ranijeg nosioca prava korištenja neizgrađenog građevinskog zemljišta, nije ovlašten utvrđivati bilo kakve druge okolnosti, izuzev činjenice da se radi o neizgrađenom građevinskom zemljištu, te okolnosti da je zahtjev podnijelo lice koje za to ima pravni interes. Činjenica na koju se poziva prvostepeni sud – da na navedenoj parceli postoji neslaganje upisanih posjednika sa uknjiženim korisnicima zemljišta – nije od značaja za odlučivanje o zahtjevu žalitelja. Kako je to izričito propisano odredbom člana 343. stav 6. Zakona o stvarnim pravima, ukoliko treća lica – uključujući i lica koja su upisana kao posjednici predmetnog zemljišta - tvrde da je prestalo pravo nosilaca prava korištenja upisanih u zemljišne knjige – dužni su to dokazati u parničnom postupku, te na osnovu presude donesene u takvom postupku mogu ishoditi brisanje tog prava korištenja odnosno vlasništva.

Kantonalni sud u Sarajevu 09 0 Dn 021539 14 Gž od 08.11.2017. godine.

11. PREŠUTNO OBNAVLJANJE UGOVORA O ZAKUPU POSLOVNOG PROSTORA

Član 33. Zakona o zakupu poslovnih zgrada i prostorija

Osnovan je tužbeni zahtjev za isplatu zakupnine i nakon isteka ugovorom određenog zakupodavnog roka, sve do vremena odustanka od ugovora o zakupu zbog neplaćanja dospjelih zakupnina, jer je ugovor prećutno obnovljen na neodređeno vrijeme nastavkom faktičkog korištenja poslovnog prostora.

Iz obrazloženja: Nesporno je među parničnim strankama da su tuženi bili u zakupodavnom odnosu sa prednikom tužiteljice, kako je to obrazloženo u prvostepenoj presudi. Nesporno je da se tuženi i dalje nalaze u posjedu predmetnog poslovnog prostora, te da su i nakon isteka ugovora o zakupu (sa aneksima), nastavili koristiti predmetni poslovni prostor, čime je zakupodavni odnos između stranaka prešao iz zakupodavnog odnosa na određeno u zakupodavni odnos na neodređeno vrijeme. Nesporno je i da od 01.01.2006. godine ne plaćaju zakupninu. Prema članku 33 Zakona o zakupu poslovnih zgrada i prostorija („Službeni list SR BiH“, br. 33/77, 2/87 i 30/90 i „Službeni list R BiH“, broj 3/93), ugovor o zakupu na određeno vrijeme smatra se obnovljenim na neodređeno vrijeme, ukoliko zakupoprimac nastavi prećutno da koristi prostor, a zakupodavac se tome ne protivi. Otkaz ugovora o zakupu zaključen na neodređeno vrijeme propisan je članom 26., 27. i 29. navedenog zakona. Prvostepenom presudom obavezani su tuženi na isplatu zakupnine do vremena na koje su bili zaključeni ugovori o zakupu sa aneksima, dok se tužiteljica sa zahtjevom preko razdoblja iz ugovora i aneksa odbija, bez ikakvog obrazloženja ... Stoga nije pravilno i nije sukladno citiranim zakonskim odredbama prvostepeni sud odlučio kada je odbio tužbeni zahtjev tužiteljice za razdoblje od 31.07.2007. do konca 2008. godine, jer u tom vremenu stranke ugovorno veže ugovor o zakupu na neodređeno vrijeme (nastao na temelju zakona iz ugovora o zakupu na određeno vrijeme), u kojem se tuženi nalaze u posjedu prostora kao predmeta zakupa.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 P 069673 16 Gž 2 od 26.01.2017. godine, potvrđena presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 0 P 069673 17 Rev od 08.03.2018. godine.

OBLIGACIONO PRAVO

OBLIGACIONO PRAVO - OPĆI DIO

12. STJECANJE NEKRETNINE U ZEMLJIŠNOKNJIŽNOM VLASNIŠTVU IZVRŠENIKA U IZVRŠNOM POSTUPKU

Član 68. i 69. Zakona o izvršnom postupku i član 210. Zakona o obligacionim odnosima

Kod činjenice da je tuženi u izvršnom postupku prodajom nekretnine koja je bila u vlasništvu izvršenika naplatio svoju tražbinu, nema uslova za primjenu instituta iz člana 210. st. 1. i 2. Zakona o obligacionim odnosima (sticanje bez osnova), a nema osnova ni za naknadu štete.

Iz obrazloženja: Sticanje bez osnova postoji kad dio imovine jedne osobe, na bilo koji način, pređe u imovinu druge osobe, a taj prelaz nema temelja u pravnom poslu ili zakonu. Tužitelj ne može zahtijevati isplatu od tuženog pozivom na propise o sticanju bez osnova, jer je tuženi iznos od 86.483,02 KM naplatio u izvršnom postupku, prodajom nekretnine koja je bila u vlasništvu izvršenika, tako da na tuženičkoj strani nema sticanja bez osnova, odnosno na njegovoj strani ne postoji obogaćenje koje bi odgovaralo osiromašenju tužitelja. Takođe, tuženi ne bi bio legitimisan ni u odnosu na potraživanje utuženog iznosa ni po osnovu naknade štete, jer, nasuprot zaključku prvostepenog suda, nije dokazano da imovina na kojoj je provedeno izvršenje nije bila u vlasništvu izvršenika, kao ni da je tuženi to znao, odnosno mogao znati. Kod zahtjeva, kao što je postavljen u tužbi, pasivno bi bio legitimisan samo izvršenik, odnosno Modna konfekcijad.d....., u odnosu na koga bi tužitelj morao dokazati da je on bio vlasnik nekretnine koja je prodana u izvršnom postupku. Iz činjeničnog stanja koje je utvrđeno u toku postupka, odnosno kod činjenice da je Modna konfekcija d.d..... tokom cijelog izvršnog postupka bila u zemljišnoj knjizi upisana kao vlasnik poslovnog prostora, a da tužitelj nije tražio ni upis zabilježbe spora u zemljišnoj knjizi po predmetu broj 065 Ps 029941 07 Ps, tuženi nije imao nikakvog razloga da posumnja u tačnost navedenog upisa. Namirenje potraživanja tuženog prema izvršeniku Modna konfekcija je izvršeno u zakonito provedenom izvršnom postupku, pa tuženi ne može ni na koji način biti u bilo kakvoj obavezi prema tužitelju. Ta obaveza ne proizlazi ni iz člana 60. Zakona o stečaju, na koji se pozivao prvostepeni sud, jer je upravo stavom 2. toga člana izuzeto od zabrane sticanje imovine povjerenjem u zemljišne knjige i druge javne registre.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 Ps 212852 13Pž od 25.12.2015. godine, potvrđena presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 0 Ps 212852 17 Rev od 16.10.2018. godine.

13. PREKID ZASTARIJEVANJA

Član 388. i 389. Zakona o obligacionim odnosima

Preinačenjem tužbe, tužiteljica je odustala od prvobitno postavljene tužbe sa stvarnopravnim zahtjevom za vraćanje dionica pa se stoga, radnja podizanja te tužbe ne može smatrati prekidom zastarijevanja za naknadu štete u sadašnjoj vrijednosti dionica u smislu člana 388. Zakona o obligacionim odnosima.

Iz obrazloženja: Iz stanja spisa proizlazi činjenica da je tužiteljica saznala za štetu u aprilu 2004. godine a da je tužbu podnijela dana 20.09.2004. godine. U tužbi je postavljen tužbeni zahtjev za povrat 4000 dionica preduzeća B. i 7060 dionica PIF

Prema članu 388. Zakona o obligacionim odnosima (Službeni list Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije“ br. 29/78, 39/85 i „Službeni list Republike Bosne i Hercegovine“ br. 2/92, 13/93 i 13/94, „Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj 29/03, 42/11).

Zastarijevanje se prekida podizanjem tužbe i svakom drugom povjeriočevom radnjom preduzetom protiv dužnika pred sudom ili drugim nadležnim organom, u cilju utvrđenja, obezbjeđenja ili ostvarenja potraživanja. Dakle, pravovremenim podnošenjem tužbe tužiteljica je prekinula tok zastarijevanja koje za potraživanje naknade štete, prema članu 376. Zakona o obligacionim odnosima, nastupa za tri godine od kada je oštećenik doznao za štetu i lice koje je štetu učinilo, odnosno za pet godina od kada je šteta nastala. Tužbenim zahtjevom postavljenim u tužbi nije potraživan novčani iznos dionica, nego samo obračun zatezanih kamata na novčani iznos dionica, a samo najava postavljanja novog zahtjeva, bez konkretno postavljenog zahtjeva za isplatu novčane vrijednosti dionica nije se mogla smatrati prekidom zastarijevanja. Postavljanjem tužbenog zahtjeva za isplatu novčane vrijednosti dionica, umjesto zahtjeva za povrat dionica koji nije bio izvršiv, tužiteljica je preinačila tužbu u smislu člana 56. stav 1. Zakona o parničnom postupku dana 12.06.2015. godine. Članom 389. ZOO je određeno da prekid zastarijevanja izvršen podizanjem tužbe ili kojom drugom povjeriočevom radnjom preduzetom protiv dužnika pred sudom ili drugim nadležnim organom u cilju utvrđivanja, obezbjeđenja ili ostvarivanja potraživanja, smatra se da nije nastupio ako povjerilac odustane od tužbe ili radnje koju je preduzeo. Kako se u situaciji kada je postavljen novi tužbeni zahtjev umjesto prvobitno postavljenog smatra da je tužitelj odustao od ranijeg zahtjeva, to se u skladu sa citiranim članom ZOO-a smatra da prekid zastarijevanja nije ni nastupio, a što znači da je novi tužbeni zahtjev za naknadu novčanog iznosa dionica postavljen nakon isteka zastarnog roka.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu br. 65 0 P 054724 16 Gž 2 od 20.03.2017. godine potvrđena presudom Vrhovnog suda FBiH 65 0 P 054724 17 Rev od 15.02.2018. godine.

OBLIGACIONO PRAVO - NAKNADA ŠTETE

14. ODGOVORNOST PRAVNOG LICA ZA ŠTETU KOJU PROUZROKUJE NJEGOV ORGAN

Član 172. Zakona o obligacionim odnosima

Do umanjenja imovine tužitelja došlo je uslijed radnji organa trećetuženog, koji u vršenju svojih ovlaštenja nije postupio u skladu sa očekivanim standardom pažnje stručnjaka, i spriječio neovlašteni prijenos vrijednosnih papira na treće lice, pa proizlazi da je tužitelj u ovom postupku dokazao da mu je zbog nezakonitog rada organa tuženog, koji nije postupio u skladu sa propisima, uzrokovana šteta za koju trećetuženi odgovara u smislu odredbe člana 172. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima.

Iz obrazloženja: Trećetuženi je u postupku izdavanja certifikata-izvoda protivno postupao shodno zakonskim obavezama čuvanja vrijednosnih papira iz člana 2. Zakona o registru vrijednosnih papira („Sl. novine F BiH“, br. 39/98, 36/99 i 33/04). Naime, prilikom izdavanja i po zahtjevu imaoca vrijednosnih papira, u prostorijama registra je potrebno dostaviti identifikacioni dokument sa slikom, ličnom kartom ili pasošem i na ime vlasnika vrijednosnog papira, sa podacima JMBG, te mjestom prebivališta. Odgovornost trećetuženog se ogleda u tome da se u smislu člana 9. stav 1. tačka 3. Pravilnika o registraciji i prijenosu vrijednosnih papira kod Registra vrijednosnih papira, u elektroničkom zapisu računa vlasnika vrijednosnih papira evidentira mjesto prebivališta, te kada se podnosi zahtjev za izdavanje certifikata-izvoda neophodno je i zakonska obaveza da su podaci na certifikatu identični kao na identifikacionom dokumentu, tj. ličnoj karti, što je u konkretnom slučaju propušteno da se utvrdi od strane trećetuženog. Prema tome, glavni uzrok prouzrokovane štete tužitelju proizilazi iz radnji trećetuženog, kada je propuštena povećana dužna pažnja, tj. pažnja dobrog stručnjaka, u smislu odredbe člana 18 Zakona o obligacionim odnosima, kada je certifikat na kojem se nalaze svi podaci neophodni za trgovanje izdat osobi čiji se podaci nisu slagali sa podacima registrovanim kod trećetuženog, u konkretnom slučaju adresa prebivališta i prezime podnosioca zahtjeva. Trećetuženi je morao postupiti po tački 2. Procedure kada je utvrdio razliku podataka u identifikacionom dokumentu i svom sistemu podataka, pa nakon toga vratiti zahtjev podnosiocu, jer se nije slagalo mjesto prebivališta i prezime podnosioca zahtjeva i stvarnog vlasnika vrijednosnih papira, tako da je neovlaštena osoba, pod lažnim imenom tužitelja, dobila mogućnost da raspolaže neovlašteno vrijednosnim papirima-dionicama vlasništvo stvarnog S. R. Bez ovih podataka, osobi koja je zloupotrijebila podatke, do kojih je došla propustom trećetuženog, kao Registra vrijednosnih papira, bi bilo onemogućeno da prouzrokuje štetu u vidu daljeg prenošenja i tr-

govanja dionicama. Pravilno je prvostepeni sud odlučio kada je utvrdio odgovornost trećetuženog za nastalu štetu tužitelju, u smislu odredbe člana 154. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima (Službeni list Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije“ br. 29/78, 39/85 i „Službeni list Republike Bosne i Hercegovine“ br. 2/92, 13/93 i 13/94, „Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj 29/03, 42/11), jer je trećetuženi isključivo svojim radnjama prouzrokovao štetu tužitelju.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 P 043034 15 Gž od 16.06.2015. godine, potvrđena presudom Vrhovnog suda u Sarajevu broj 65 0 P 043034 18 Rev od 04.12.2018. godine.

15. ODGOVORNOST ZA POVREDU NA SKIJALIŠTU

Član 173., član 174., član 200. Zakona o obligacionim odnosima

Zakon o javnim smučarskim terenima, Zakon o javnim skijalištima

Za štetu izazvanu opasnom stvari, odnosno opasnom djelatnošću, odgovornost se zasniva na stvorenom riziku.

Iz obrazloženja: Tužiteljica je povrijeđena prilikom skijanja na skijalištu kojim upravlja tuženi. Spuštajući se niz ski stazu, tužiteljica je udarila u motorne sanke koje su se penjale uz ski stazu da pruže pomoć drugoj povrijeđenoj osobi, a u kojem kontaktu je zadobila teške tjelesne povrede.

Za štetu izazvanu opasnom stvari, odnosno opasnom djelatnošću, odgovornost se ne zasniva na krivici, već na stvorenom riziku. Stoga da bi oštećeni ostvario pravo na naknadu štete u smislu odredbe člana 173. i 174. Zakona o obligacionim odnosima (Službeni list Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije“ br. 29/78, 39/85 i „Službeni list Republike Bosne i Hercegovine“ br. 2/92, 13/93 i 13/94, „Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj 29/03, 42/11), dovoljno je da dokaže da je pretrpio štetu i da ona potiče od opasne stvari ili opasne djelatnosti.

U konkretnom slučaju radi se o objektivnoj odgovornosti tuženog, jer djelatnost tuženog, a to je sportsko i rekreativno skijanje i skijaška obuka, koju je organizovao i kojom je rukovodio kao pravni subjekt, a koja je regulisana Zakonom o javnim smučarskim terenima (‘‘Službeni list SR BiH’’ broj 31/80), koji je važio do donošenja Zakona o javnim skijalištima (‘‘Službene novine Kantona Sarajevo’’, broj 54/2012), ukazuju da se radi o djelatnosti koja uključuje mogućnost teškog povređivanja ljudi. Naime, navedeni zakon uređuje obaveze lica koja se bave upravljanjem javnim skijaškim terenima da stvore uslove za bezbjedno korištenje skijaških terena od pripreme do održavanja (član 7. navedenog zakona), obavezu da obezbijedi neprekidan rad službi spasavanja i službi prve medicinske pomoći (član 17.), obezbijedi red na skijaškom terenu kojim se omogućava bezbjedno skijanje (član 18.).

U konkretnom slučaju utvrđeno je da je šteta posljedica opasne djelatnosti i za takvu štetu, u smislu člana 174. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima, odgovara onaj koji obavlja ili organizuje određenu

djelatnost u svoju korist. Ove odgovornosti štetnik se može osloboditi ako bi dokazao da je šteta nastala isključivo radnjom oštećenog, ovdje tužiteljice ili trećeg lica, ali samo ako se radi o takvom ponašanju ovih lica koje se nije moglo predvidjeti ili čije posljedice nije mogao izbjeći ili otkloniti (član 177. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima).

Tuženi se ne može osloboditi odgovornosti za štetu iz razloga što je ugovorom prenio svoje zakonske obaveze na treća lica (član 177. stav 3. Zakona o obligacionim odnosima). Ovo sve iz razloga što tužena, koja obavlja opasnu djelatnost u svoju korist, s obzirom na svoja stručna svojstva koja se pretpostavljaju kod takvog pravnog lica, mogla i bila u obavezi predvidjeti štetne posljedice i postupke i trećih lica posebno onih koje je i angažovala, i to da vožnja motornim sankama po sredini skijaške staze može dovesti do povređivanja skijaša, pa je u obavezi predvidjeti i eventualne instiktivne reakcije skijaša u susretu sa motornim sankama kao opasnom stvari, jer je to životno i logično. Imperativne odredbe iz navedenog zakona posebno regulišu obaveze tuženog, da staza za skijanje mora biti uređena i bezbjedna, a što je tuženi propustio učiniti.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 P 088301 10 Gž od 29.01.2015. godine, potvrđena u relevantnom dijelu presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 0 P 088301 15 Rev od 09.01.2018. godine.

16. NEOSNOVANO BOGAĆENJE - KORIŠTENJE STANA U SUVLASNIŠTVU

Član 219. Zakona o obligacionim odnosima

Suvlasnik koji dobrovoljno nije koristio nekretninu u suvlasništvu nema pravo da od drugog suvlasnika koji koristi nekretninu zahtijeva naknadu koristi od upotrebe te nekretnine.

Iz obrazloženja: Tužitelj nije pokušao koristiti svoj suvlasnički dio pa time nije došlo do umanjenja njegove imovine prema odredbama člana 219. Zakona o obligacionim odnosima (Službeni list Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije“ br. 29/78, 39/85 i „Službeni list Republike Bosne i Hercegovine“ br. 2/92, 13/93 i 13/94, „Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj 29/03, 42/11). Prema stanju u spisu i provedenim dokazima, tužitelj nije dokazao da mu je tužena kao suvlasnik nepodjeljene stvari zabranila korištenje njegovog suvlasničkog dijela što bi bilo osnov za nakandu utuženog potraživanja, a posebno nije dokazao da je vodio određeni postupak da bi ostvario određena prava na suvlasnički dio predmetnog stana. Dakle, tužitelj prema stanju u spisu, nije aktivno poduzimao radnje da bi ostvario pravo na suvlasnički dio predmetnog stana.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 P 102965 11 Gž od 18.07.2014. godine, potvrđena presudom Vrhovnog suda F BiH broj 65 0 P 102965 15 Rev od 03.10.2017. godine.

17. NAKNADA NEMATERIJALNE ŠTETE PRIČINJENE EKSPLOZIJOM MINE

Član 48. stav 1. tačka 9. u vezi sa članom 86. Zakona o zaštiti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća

Član 173. i 174. Zakona o obligacionim odnosima

Postoji odgovornost Federacije BiH za štetu od eksplozije mine koja je posljedica propusta preduzimanja mjera obilježavanja i uklanjanja neeksplozivnih ubojitih sredstava.

Iz obrazloženja: Ne mogu se prihvatiti kao osnovani prigovori žalitelja o nedostatku pasivne legitimacije tužene (obzirom da je do povređivanja tužitelja došlo aktiviranjem iz rata zaostale kumulativne tromblonske mine (član 173. i 174. Zakona o obligacionim odnosima - Službeni list Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije“ br. 29/78, 39/85 i „Službeni list Republike Bosne i Hercegovine“ br. 2/92, 13/93 i 13/94, „Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj 29/03, 42/11), na području koje je bilo u ratu na liniji razdvajanja Armije BiH i Vojske RS i neobilježeno, a tužena je, u smislu člana 86. Zakona o zaštiti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća (“Službene novine Federacije BiH”, br. 39/03, 22/06 i 43/10) propustila da preduzme mjere na njenom uklanjanju.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu Sarajevu broj: 65 0 P 046163 17 Gž 2 od 16.03.2017. godine potvrđena presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine br. 65 0 P 04616317 Rev od 21.02.2018. godine.

OBLIGACIONO PRAVO - UGOVORI

18. RASKID UGOVORA O KUPOPRODAJI ZBOG MATERIJALNIH NEDOSTATAKA NA STVARI

Član 478. stav 1., čl. 479., čl. 482. stav 1., čl. 488. stav 1., čl. 490. i čl. 132. Zakona o obligacionim odnosima.

Kupac ima pravo zahtijevati raskid ugovora i povrat kupoprodajne cijene, sa zateznom kamatom zbog materijalnih nedostataka koje je stvar imala u času prelaska rizika na kupca.

Iz obrazloženja: Ispunjeni su uslovi za raskid Ugovora o kupoprodaji stana, propisani odredbom člana 490. Zakona o obligacionim odnosima, (Službeni list Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije“ br. 29/78, 39/85 i „Službeni list Republike Bosne i Hercegovine“ br. 2/92, 13/93 i 13/94, „Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj 29/03, 42/11), obzirom da se u predulazu u stan, koji je bio predmet kupoprodaje nalazi trafostanica koja nije fizički izdvojena iz predmetnog stana. Prilikom pregleda stana tužiteljici kao kupcu je predočeno od strane prodavca da se u predmetnom stanu nalazi električni priključak, da bi tužiteljica tek 2009. godine, prilikom dolaska u stan, obzirom da živi van BiH saznala da se radi o trafostanici koja emituje štetna dejstva. Trafostanica koja se nalazi u predulazu u stan, bez obzira što nije bila predmet kupoprodaje, predstavlja materijalni nedostatak stana u smislu člana 478. i člana 479. Zakona o obligacionim odnosima, iz razloga što je shodno ovim odredbama nedostatak stvari definisan u funkcionalnom smislu, jer stvar ima potrebna svojstva samo ako može da se upotrebljava. Navedeni materijalni nedostatak se nije mogao otkriti uobičajnim pregledom prilikom preuzimanja stana, pa tuženi odgovara i za skrivene nedostatke, koji su otkriveni u redovnoj upotrebi stvari i u takvom slučaju prodavac odgovara jer je znao za njih, a iste prešutio kupcu. Tvrdnje tuženog kao kupca da je tužiteljica znala da kupuje predmetni stan bez materijalnih nedostataka, te da trafostanica u predulazu ne predstavlja materijalne nedostatke predmetnog stana, ne opravdavaju postojanje takvih skrivenih nedostataka koje je stvar imala u času prelaska rizika na kupca, bez obzira na to da li mu je to bilo poznato pružajući time zaštitu kupcu zbog skrivenih nedostataka stvari, sa pravom na

raskid ugovora i povratom kupoprodajne cijene. Činjenica da je tuženi živio u predmetnom stanu prije kupoprodaje, da nije osjetio nikakve štetne emisije trafostanice, ne otklanja njegovu odgovornost za materijalne nedostatke stana. Kako su ispunjeni uslovi za raskid kupoprodajnog ugovora tuženi je dužan tužiteljici vratiti kupoprodajnu cijenu zajedno sa zateznim kamatama prema opredjeljenom tužbenom zahtjevu od dana podnošenja tužbe, iako joj to pravo pripada od dana isplate.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 O P 106350 11 Gž od 27.03.2015. godine potvrđena presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 O P 106350 15 Rev od 05.12.2017. godine.

19. OPOZIV UGOVORA O POKLONU

Paragraf 948. Općeg građanskog zakonika u vezi sa članom 126. Zakona o parničnom postupku

Tužbeni zahtjev za opoziv ugovora o poklonu je neosnovan zbog nedokazanosti grube neblagodarnosti poklonoprimca i osiromašenja poklonodavaca.

Iz obrazloženja: Gruba neblagodarnost postoji ne samo onda kada je poklonoprimac učinio krivično djelo protiv poklonodavca, već i onda kada se poklonoprimac grubom nemarnošću teško ogriješio prema poklonodavcu. Postojanje grube nezahvalnosti tužitelj nije dokazao predlaganjem pravosnažne osuđujuće presude krivičnog suda, niti drugim izvedenim dokazima jer saslušani svjedoci imaju samo posredno saznanje o predmetu spora po kazivanju tužitelja, pa je pravilno odbijen tužbeni zahtjev za opoziv ugovora o poklonu iz ovog razloga (pravno pravilo iz paragrafa 948 OGZ).

Tužitelj nakon učinjenog poklona nije osiromašio jer nije došao u situaciju da nema dovoljno sredstava za sopstveno izdržavanje. Materijalno stanje poklonodavca ostalo je isto kao i nakon učinjenog poklona, jer i dalje prima penziju u iznosu od 292,85 KM, ima vlastitu kuću u kojoj stanuje. Tuženi je davao tužitelju mjesečno po 500,00 KM sve dok tužitelj nije odbio da primi novac, da mu i drugi sin daje mjesečno po 500,00 KM, da je tuženi vršio otplatu kredita koga je podigao tužitelj, da je tuženi u nekretninu koja je predmet poklona ranije uložio svoja velika novčana sredstva, a da je ta nekretnina iz privatnih razloga upisana na poklonodavca, pa je pravilno utvrđeno da nije nastupilo osiromašenje i da su ispunjeni uslovi za opoziv ugovora o poklonu.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 O P 187439 15 Gž od 10.02.2017. godine, potvrđena presudom Vrhovnog suda FBiH broj 65 O P 187439 17 Rev od 23.10.2018.godine.

STANARSKO PRAVO

20. ČLAN PORODIČNOG DOMAĆINSTVA NOSITELJA STANARSKOG PRAVA NAKON 06.12.2000. GODINE

Član 6 Zakona o stambenim odnosima („Službeni list SR BiH“, br. 14/84, 12/87, 36/89 i 2/93, „Sužbene novine F BiH“, br. 11/98 i 19/99); Član 9 Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo („Službene novine Federacije BiH“, br. 27/97, 11/98, 22/99, 27/99, 7/00, 32/01 i 61/01); Član 46 st. 1 i 2 Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo („Službene novine Federacije BiH“, br. 27/97, 11/98, 22/99, 27/99, 7/00, 32/01 i 61/01),

Ne postoji formalnopravna mogućnost za stjecanje (početak) svojstva člana porodičnog domaćinstva u smislu Zakona o stambenim odnosima nakon 06.12.2000. godine.

Iz obrazloženja: Prema mišljenju ovog suda, ne može tužitelj tražiti pravo na otkup stana kao član porodičnog domaćinstva nositelja stanarskog prava, koje svojstvo je tužitelj stekao 2003. godine, dok se samo stanarsko pravo moglo stjecati do 06.12.2000. godine. Nema ni logičnog i zakonskog objašnjenja da stanarsko pravo nije moguće steći nakon 06.12.2000. godine, dok je moguće steći svojstvo člana porodičnog domaćinstva u smislu Zakona o stambenim odnosima, a da bi se iz tog svojstva crpilo osnovno pravo iz stanarskog prava, a to je pravo na otkup stana certifikatima. *Ratio legis* navedenih odredbi je upravo suprotan donesenoj prvostepenoj presudi. Tužitelj u ovom slučaju izvodi, crpi pravnu pretenziju za otkup stana na kojem postoji stanarsko pravo iz svojstva člana porodičnog domaćinstva, dok doista nije logično da se takvom, izvedenom i posrednom pravu daje jača pravna zaštita od osnovnog, u ovom slučaju stanarskog prava, koje se od 06.12.2000. godine više ne može stjecati. Institut stanarskog prava, pa posljedično tomu i sva druga prava koja proizilaze iz tog instituta, ne postoji više od 06.12.2000. godine. Nisu od značaja činjenice, tj. razlozi uslijed kojih brat tužitelja nije izvršio otkup stana i uslijed kojih nije izvršio povrat stana do 09.10.2000. godine, obzirom da je tek tada ostvario povrat stana. Ovo stoga jer tužitelj nije ni tvrdio ni dokazivao da je sa bratom imao ekonomsku zajednicu života kao član jednog porodičnog domaćinstva, kako do 09.10.2000. godine (do kada je brat tužitelja bio onemogućen biti u predmetnom stanu, ali su na snazi bili propisi vezani

za stanarsko pravo i bilo je moguće dokazivati zajednicu), tako i odmah po povratu stana, dakle od 09.10.2000. godine pa nadalje, kada su stvoreni uvjeti za zajednički život u predmetnom stanu, već je tvrdio, što je i dokazao, da je u predmetnom stanu sa bratom živio tek od 03.01.2003. godine. Tog datuma ne postoji formalno pravna mogućnost za stjecanje (početak) svojstva člana porodičnog domaćinstva u smislu Zakona o stambenim odnosima, kojim je regulirano stanarsko pravo i pravni odnosi povodom stanarskog prava. Stoga tužitelj u ovakvim okolnostima, tj. utvrđenim činjenicama, nikada nije imao legitimno pravo (za očekivati) otkup bratovog stana.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 P 041534 18 Gž 3 od 09.05.2018. godine, revizija odbačena rješenjem Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 0 P 041534 18 Rev od 20.09.2018. godine.

21. STANARSKO PRAVO NA STANU U PRIVATNOM VLASNIŠTU

Član 55. i 56. Zakona o stambenim odnosima

Član 43. Zakona o vlasničkopравnim odnosima

Vlasnik stana na kojem postoji stanarsko pravo nema pravo zahtijevati predaju u posjed ukoliko je zakoniti korisnik koristi taj stan prije 31. maja 1974. godine.

Iz obrazloženja: Kako su roditelji tuženog do stupanja na snagu Zakona o stambenim (Službeni list SRBiH broj:13/74, 23/76, 34/83, 12/87 i 36/89, Službene novine Federacije BiH broj: 11/98 i 19/99 – stupio na snagu 31.05.1974. godine) bili nositelji stanarskog prava, a tuženi kao član porodičnog domaćinstva korisnik stanarskog prava to je tužitelj zakonito stekao stanarsko pravo na spornom stanu prije 31.maja 1974. godine i njegovo pravo može prestati samo na način predviđen zakonom, pa se u ovom slučaju nije mogao primijeniti Zakon o vlasničkopравnim odnosima (Službene novine FBiH 6/98, 29/03), nego se na konkretne odnose jedino može primijeniti Zakon o stambenim odnosima, kako je prvostepeni sud pravilno odlučio. Dalje, činjenica da je stan usljed ratnih dejstava devastiran, da ga je tuženi djelimično popravio kako bi mogao koristiti sobu i kupatilo ne predstavlja osnov da se stan smatra nužnim smještajem, budući da je članom 8. Zakona o stambenim odnosima data definicija nužnog smještaja, a u daljim odredbama Zakona je propisano kad se osigurava nužni smještaj npr. u slučaju razvoda (član 20), ako se stan koristi protivno ugovoru (član 44) itd., pa ne postoji zakonski osnov da se stan koji je djelimično uslovan za stanovanje smatra nužnim smještajem kako se u žalbi neosnovano ističe.

Kantonalni sud u Sarajevu, broj 65 0 P 119893 11 Gž od 28.01.2015. godine, potvrđena presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine br. 65 0 P 119893 15 Rev od 05.12.2017. godine.

PRIVREDNO PRAVO

22. ISPUNJENJE OBAVEZE, PROMJENA UGOVORENE CIJENE

Član 42. i 262. Zakona o obligacionim odnosima

Činjenica da su cijene sekundarnih sirovina na berzi bile niže u odnosu na ugovorenu cijenu nije mogla biti osnov da jedna ugovorna strana samoinicijativno plati umanjeni iznos od fakture.

Iz obrazloženja: Kako je nesporno utvrđeno da je tužitelj-protivtuženi, tuženom-protivtužitelju isporučio sekundarne sirovine i otpadni materijal, a što je i zakonski zastupnik tuženog-protivtužitelja potvrdio prilikom saslušanja, da je preuzeo robu u periodu na koji se odnose sporne fakture / maj-august 2009.godina/, to je nastala obaveza za tuženog-protivtužitelja da plati ispostavljene fakture prema cijena koje su ugovorene Aneksom, u smislu odredbi Ugovora i Aneksa 1, kao i smislu odredbe člana 262. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima (Službeni list Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije“ br. 29/78, 39/85 i „Službeni list Republike Bosne i Hercegovine“ br. 2/92, 13/93 i 13/94, „Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj 29/03, 42/11). Sud pravilno nalazi da tuženi-protivtužitelj nije mogao samoinicijativno mijenjati cijenu sekundarnih sirovina i otpadnog materijala, jer se samo mogla mijenjati uz pismenu saglasnost obje ugovorne strane kako je to predviđeno članom 13. Ugovora.

Tuženi nije mogao biti u zabludi u pogledu primjene člana 3. stav 3. Ugovora i smatrati da je zaključen Aneks 2 sa izmjenjenim cijenama, obzirom da su se ugovorne strane sporazumjele da se jedinične cijene za otkup sekundarnih sirovina i otpadnog materijala, iz specifikacije koja čini sastavni dio Ugovora, mogu godišnje usklađivali prema ponudi i potražnji na tržištu, a na zahtjev jedne od ugovornih strana. To znači da usklađivanje cijena prema Ugovoru predstavlja samo mogućnost, a nikako obavezu, a osim toga predmetnim Ugovorom je, u skladu s članom 13, regulisano da „sve izmjene ugovora mogu se vršiti isključivo i samo uz pismenu saglasnost ugovornih strana.“ Dakle, sud je utvrdio, da se ugovorne strane nisu u skladu s članom 13. Ugovora saglasile o promjeni cijene nakon zaključenja Aneksa 1 na Ugovor, niti su zaključile Aneks 2. pa su u primjeni bile isključivo cijene utvrđene u Aneksu 1. a tužitelj je dokazao da je tuženi nastavio preuzimati robu i dalje je prodavati, a imao je mogućnost raskinuti Ugovor i Aneks 1. usljed promijenjenih okolnosti.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 Ps 136173 17 Pž od 13.09.2017. godine potvrđena presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine br. 65 0 Ps 136173 18 Rev od 22.08.2018. godine.

23. NAKNADA ZA PREUZETO NEIZGRAĐENO GRAĐEVINSKO ZEMLJIŠTE

Član 69. stav 3. Zakona o građevinskom zemljištu F BiH

Općina na čijem području se nalazi neizgrađeno građevinsko zemljište je obavezna ranijem vlasniku isplatiti naknadu za preuzeto zemljište.

Iz obrazloženja: Odredba člana 69. stav 3. Zakona o građevinskom zemljištu ("Službene novine F BiH", broj 25/03), propisuje da naknadu za preuzeto zemljište plaća općina na čijem području se nalazi zemljište, a kako je to određeno rješenjem o preuzimanju zemljišta u korist Općine, te je određeno da će se upisati pravo raspolaganja, tako da se u odnosu na nekretninu određuje i isplaćuje pravična novčana naknada koja je utvrđena po odredbama Zakona o eksproprijaciji (u sudskom postupku) , a u skladu sa kojim Zakonom je naložena njena isplata od strane tužitelja.

Suprotno navodima žalbe ovaj sud cijeni da se u konkretnom slučaju osnov za isplatu naknade ne može temeljiti na članu 210. i 211. Zakona o obligacionim odnosima, niti osnovanost zahtjeva proizilazi iz osnova vanugovorne naknade štete, prema član 155. Zakona o obligacionim odnosima.

Sadržaj odredbe člana 210. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima reguliše da sticanje neke koristi na štetu drugoga je sticanje bez osnova kada za takvo sticanje ne postoji pravni osnov u sporazumu, pravnom poslu ili zakonu. Prema stavu 4. istog člana Zakona, obaveza vraćanja, odnosno naknade vrijednosti nastaje i kada se nešto primi, s obzirom na osnov koji se nije ostvario ili koji je kasnije otpao. Kako na strani tuženog (Zavod za izgradnju Kantona) ne postoji obogaćenje koje bi odgovaralo osiromašenju tužitelja jer je uplatom sredstava tužitelj izmirio obavezu po sudskoj odluci to tužitelj ne može zahtijevati isplatu od tuženog s pozivom na propise o sticanju bez osnova, niti sa pozivom na naknadu štete jer tužitelj nije dokazao da postoje ispunjeni uslovi i to da je nastupila štetna radnja da postoji uzročna veza između štetne radnje i posljedice, a što se u svakom slučaju mora dokazati.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu br. 65 0 Ps 195729 13 Pž od 19.07.2017. godine, potvrđena presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine 65 0 Ps 195729 17 Rev od 01.11.2018. godine.

24. NEDOSTACI ZA KOJE PRODAVAC NE ODGOVARA

Član 480. Zakona o obligacionim odnosima

Prodavac ne odgovara za materijalne nedostatke na stvari koje je ona imala u času prelaza rizika na kupca ako je kupac znao da stvari mogu imati nedostatke.

Iz obrazloženja: U skladu sa članom 488. st. 1. i 2. Zakona o obligacionim odnosima (Službeni list Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije“ br. 29/78, 39/85 i „Službeni list Republike Bosne i Hercegovine“ br. 2/92, 13/93 i 13/94, „Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj 29/03, 42/11) kupac, koji je blagovremeno i uredno obavijestio prodavca o nedostatku isporučene stvari može zahtijevati od prodavca da nedostatak ukloni ili da mu preda drugu stvar bez nedostataka, ili izjaviti da raskida ugovor, a u svakom slučaju ima pravo na naknadu štete. Međutim, tuženi je prema utvrđenjima prvostepenog suda znao da isporučeni trupci mogu biti gelerisani, te znao i morao znati da u skladu sa ugovorom, o nedostacima treba obavijestiti tužitelja bez odlaganja, te da je nužno sačiniti i zapisnik o oštećenoj robi, pa kako je pismeno obavijestio tužitelja tek krajem januara 2009. god., a sporna roba mu je isporučena u jesen 2008. godine, to je uzevši u obzir sve okolnosti, pravilan zaključak prvostepenog suda da je tuženi izgubio prava kao kupac, odnosno da je tužitelj oslobođen odgovornosti za materijalne nedostatke na stvari, u smislu odredbe člana 480. ZOO-a.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 65 0 Ps 114449 14 Pž od 08.03.2018. godine, potvrđena presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 0 Ps 114449 18 Rev od 06.12.2018. godine.

25. SOLIDARNA ODGOVORNOST NALOGODAVACA

Član 764. Zakona o obligacionim odnosima

Nalogodavci odgovaraju solidarno nalogoprimcu i kad je nalogoprimac ispostavio račun na ime naknade za izvršene usluge samo jednom od njih, s obzirom da su takav način ispostavljanja računa regulisali ugovorom.

Iz obrazloženja: Neprihvatljiv je stav žalbe da između tužitelja i tuženog po osnovu usluga tužitelja nikad nije uspostavljen obligaciono-pravni odnos, iz razloga što je tužitelj sa tuženim, kao jednim od nalogodavaca, zaključio Ugovor broj 5132 od 18.12.2006. godine, kojim se obavezao solidarno uz d.o.o. Zagreb, izvršiti ugovorene obaveze. Navedena obaveza tuženog proizilazi iz odredbe člana 764. Zakona o obligacionim odnosima (”Službeni list Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije“ br. 29/78, 39/85 i „Službeni list Republike Bosne i Hercegovine“ br. 2/92, 13/93 i 13/94, „Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj 29/03, 42/11) , koja propisuje solidarnu odgovornost nalogodavaca, a koja se u konkretnom pravnom odnosu ima primijeniti na osnovu člana 772., u vezi sa članom 829. ZOO-a. To što su računi ispostavljeni od strane tužitelja d.o.o. Zagreb, ne oslobađa tuženog obaveze plaćanja izvršenih usluga tuženog, jer iz provedenih dokaza proističe da su stranke ugovorile da će račune tužitelj ispostavljati jednom od nalogodavaca. Iz navedenih razloga, pravilno je prvostepeni sud zaključio da je neosnovan prigovor nedostatka pasivne legitimacije i isti odbio.

Neosnovan je žalbeni prigovor da tužitelj nije dostavio nikakav materijalni dokument prema tuženom iz kojeg bi proizašla bilo kakva njegova obaveza po ovom osnovu, jer je tužitelj izveo dokaz uvidom i

čitanjem Ugovora od 18.12.2006. godine sa Aneksima, iz kojeg proizilazi osnov za solidarnu odgovornost tuženog, a osim toga tužitelj je izveo i dokaz uvidom i čitanjem Ugovora od 18.10.2006. godine, koji kad se dovede u vezu sa naprijed navedenim Ugovorom i Aneksima, upravo dokazuje da su sve usluge koje je tužitelj vršio bile u interesu otpremane robe i nalogodavaca, kao izvođača i podizvođača radova u Južnom Sudanu.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 Ps 125230 15 Pž od 11.04.2018. godine, potvrđena presudom Vrhovnog suda FBiH broj 65 0 Ps 125230 18 Rev od 04.10.2018. godine.

26. OTPREMA SA FIKSNOM NAKNADOM

Član 844. Zakona o obligacionim odnosima

Kad je ugovorena fiksna cijena za otpremanje robe (forfetni stav), naknada obuhvata naknadu za otpremanje, prevoz i sve ostale troškove iz kojih razloga otpremnik, koji je izvršio ugovorenu otpremu, ne mora dokazivati koliko je i kome plaćao navedene troškove.

Iz obrazloženja: Neosnovano se žalbom ističe da tužitelj nije dokazao ko je robu otpremio, prevezio, čime je prevoženo, koliko je plaćeno za usluge podšpeditera, ukoliko ga je bilo u drugim zemljama, koliko je plaćen prijevoz, te ko je tu robu primio, s obzirom da je tužitelj sa tuženim ugovorio fiksnu cijenu i otpreme robe iz Hrvatske, zajedno sa špeditersko-carinskim uslugama, kao i prihvatanje robe i organizaciju transporta kamionima, pa navedene činjenice nije bio u obavezi dokazivati tužitelj, jer nisu bile bitne za presuđenje ove pravne stvari.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 Ps 125230 15 Pž od 11.04.2018. godine, potvrđena presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 0 Ps 125230 18 Rev od 04.10.2018. godine.

RADNO PRAVO

27. USMENO DOGOVARANJE PLAĆE I NAKNADE PLAĆA

Član 21. i 21a. Zakona o radu („Službene novine F BiH“, br. 43/99, 32/00 i 29/03) u vezi sa članom 2. i 221. Zakona o parničnom postupku

Zahtjev za isplatu uvećanja osnovne plaće po osnovu prekovremenog rada, noćnog rada, rada u dane vikenda i u dane državnih praznika je neprihvatljiv u samom osnovu, budući da takav (postavljeni) zahtjev nema materijalno pravno utemeljenje u odredbama tuženikovih pravilnika. Pitanje važenja i primjenljivosti tuženikovog Pravilnika o radu na sporni radnopravni odnos ulazi u sferu pravilne primjene materijalnog prava, a ne u sferu primjene odredaba procesnog zakona. Sud u postupku primjenjuje materijalno pravo po vlastitoj ocjeni i nije vezan za navode stranaka u pogledu materijalnog prava (član 2. stav 3. ZPP-a), a na pravilnu primjenu materijalnog prava drugostepeni sud pazi po službenoj dužnosti (član 221. ZPP).

Iz obrazloženja: Kod ocjene Izvještaja o radu za mart i obračuna za plaću za mart 2007. godine, dokaza izvedenih na okolnost dogovora o plaćanju između parničnih stranaka, ovaj sud napominje da se ovdje radi o uposlenici državnog instituta, o radnom odnosu koji se regulira ugovorom o radu, pravilnicima, granskim ili općim kolektivnim ugovorom, te Zakonom o radu, te nema mjesta primjeni i pozivanju na primjenu bilo kakvog usmenog dogovora. Obračun i isplata plaće za jedan mjesec, sa pozivom na usmeni dogovor, koji nema uporište u važećim pravilima radnopravnog odnosa, ne može biti osnov za potraživanja iz radnog odnosa. Samo u slučaju da se radi o poslodavcu koji nema internih pravila, da uposlenik i poslodavac nisu zaključili pisani ugovor o radu, a potraživanja iz radnog odnosa su veća od minimalnih, predviđenih Općim kolektivnim ugovorom i/ili određenim granskim ugovorom, obračun plaće za jedan mjesec radnog odnosa bi mogao biti osnov (ujedno i dokaz) za obračun visine ugovorene plaće. Sam vještak u svojem nalazu za mart 2007. godine nije utvrdio nikakvu razliku plaće za tužiteljicu, primjenom oba pravilnika. Ovo upućuje na zaključak da je tuženi izvršio obračun za tužiteljicu za taj mjesec prema parametrima koji su kasnije ugrađeni u oba pravilnika, međutim, za jedan pravilnik je predviđena retroaktivna primjena, a za drugi nije. Nadalje, ne može se govoriti o

jasno utvrđenoj činjenici usmenog dogovora o visini plaće i mogućnostima uvećanja temeljem plaće za mart 2007. godine, jer ne samo da nije dokazano tko je i na temelju čega tužiteljici obećao takvo plaćanje, već se ne može ispitati, pa ni utvrditi, da li je taj netko mogao u ime poslodavca obećavati takvo plaćanje (ovlaštenje) i na temelju čega, te da li takvo obećavanje/usmeno dogovaranje može uopće obvezivati Institut za medicinsko vještačenje, ukratko, da li je i usmeno dogovaranje i samo plaćanje po takvom dogovaranju zakonito ili ne. Pravilnik o radu ne samo da nije predvidio mogućnost retroaktivnog djelovanja, već da bi uopće važio bila je potrebna suglasnost Vlade F BiH na Pravila Instituta, kako stoji u posljednjem članku Pravilnika o radu, pa se otvara pitanje tko je onda mogao, mimo pravilnika i odobrenja od najvišeg tijela izvršene vlasti u F BiH, obećati i dogovoriti sa tužiteljicom plaćanje, a da bi to obećanje i taj dogovor bili obvezujući i to retroaktivno. Ovakav način i tendencije, čiju pravilnost i zakonitost nije moguće ispitati i utvrditi, sud ne može podržati.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 Rs 118503 16 Rsž 4 od 14.03.2018. godine, potvrđena presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj Rs 118503 18 Rev 3 od 14.11.2018. godine.

28. OBAVEZA USMENOG SASLUŠANJA RADNIKA U DISCIPLINSKOM POSTUPKU

Član 88. i 90. Zakona o radu

Polazeći od navedenih činjeničnih utvrđenja, odredbi člana 88. i 90. Zakona o radu, te odredbi Pravilnika o radu poslodavca, koji propisuje pokretanje disciplinskog postupka radi utvrđenja težeg prijestupa ili teže povrede radne obaveze, zbog čega se može dati otkaz zaposleniku, u kom postupku je disciplinska komisija dužna saslušati zaposlenika, što u predmetnom postupku nije učinjeno, pravilno je primijenjena odredba člana 90. Zakona o radu obzirom da je poslodavac bio dužan omogućiti zaposleniku da iznese svoju odbranu.

Iz obrazloženja: Prvostepeni sud nije povrijedio odredbu člana 8. ZPP-a, jer je sve izvedene dokaze cijenio u međusobnoj vezi, te pravilno zaključio da u toku postupka disciplinska komisija nije saslušala tužitelja, čime je povrijedila proceduru propisanu članom 56. Pravilnika o radu tuženog. Prvostepeni sud je imajući u vidu ovu odredbu Pravilnika pravilno primjenio materijalno pravo nalazeći da odluka tuženog nezakonita, jer nije ispoštovano tužiteljevo pravo na odbranu propisanu članom 90. Zakona o radu. Pravilan je stav prvostepenog suda da je tuženi bio dužan poštovati odredbe Pravilnika o radu koji je predvidio postupak pred disciplinskom komisijom i saslušanje radnika kojem se stavlja na teret povreda radne dužnosti, iako takva prava i obaveze ne predviđa Zakon o radu, ali su ustanovljena u skladu sa odredbom člana 12. Zakona o radu („Službene novine F BiH“, br. 43/99, 32/00 i 29/03). Žalba se

neosnovano poziva na pismenu izjavu koju je tužitelj dao neposredno nakon spornog događaja i pokretanja disciplinskog postupka, jer ova izjava nije relevantna, obzirom na vrijeme potpisivanja i obavezu radnika da se sasluša pred disciplinskom komisijom koju predviđa Pravilnik o radu i odluka o pokretanju disciplinskog postupka. Razmatranje i čitanje pismenih izjava koje su date prije odluke o pokretanju disciplinskog postupka ne zadovoljava propisane standarde prava na odbranu, jer po mišljenju vijeća ovog suda da bi se izjasnio o povredama, radnik mora biti upoznat o tome šta mu se stavlja na teret (vrsta povrede), što je mogao biti tek nakon dostavljanja zahtjeva za pokretanje disciplinskog postupka.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 o Rs 458990 15 Rsž od 28.08.2017. godine, potvrđena Presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 0 Rs 458990 17 Rev od 15.11.2018. godine.

29. ISPITIVANJE ZAKONITOSTI ODLUKE O OTKAZU UGOVORA O RADU

Član 90., član 91. Zakona o radu

Omogućavanje davanja odbrane zaposleniku mora biti suštinsko, a ne isključivo formalno.

Iz obrazloženja: Jedan od formalnopravnih uslova za otkaz ugovora o radu sadržan je u odredbi člana 90. Zakona o radu („Službene novine F BiH“, br. 43/99, 32/00 i 29/03), kojom je propisano da ako poslodavac otkazuje ugovor o radu zbog ponašanja ili rada zaposlenika, obavezan je omogućiti zaposleniku da iznese svoju odbranu, osim ako postoje okolnosti zbog kojih nije opravdano očekivati od poslodavca da to učini.

Prema navedenoj zakonskoj odredbi proizilazi da svako ograničenje prava na odbranu ima suštinski značaj za ocjenu zakonitosti otkaza ugovora o radu, pa ukoliko isto nije respektirano to, u pravilu, vodi povredi prava zaposlenika i nezakonitosti otkaza.

Omogućavanje davanja odbrane zaposleniku mora biti suštinsko, a ne formalno, kako je to bilo u konkretnom slučaju, kada je tuženi samo pozvao tužitelja da potpiše već unaprijed pripremljen zapisnik od 09.07.2014. godine, što je ovaj odbio. Navedenim postupanjem poslodavac nije dao mogućnost zaposleniku da se suštinski izjasni na povredu radne obaveze, te da razloge za verbalnu uvredu koja mu se stavlja na teret kao teža povreda radne obaveze.

U konkretnom slučaju nisu postojale okolnosti zbog kojih nije opravdano očekivati od poslodavca da zaposleniku omogući da iznese svoju odbranu, za koji zaključak je prvostepeni sud kroz obrazloženje svoje odluke dao potpune i pravilne razloge koje u svemu prihvata i ovaj sud.

Verbalni sukob zaposlenika i njegovog pretpostavljenog ne predstavlja takvu okolnost zbog koje nije opravdano očekivati od poslodavca da zaposleniku omogući pravo na odbranu i na taj način mu uskrati osnovno pravo zagarantovano članom II/3 e) Ustava BiH i članom 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Ni izjava neposredno pretpostavljenog o „nemogućnosti dalje komunikacije sa tužiteljem...” ne predstavlja opravdan razlog za uskraćivanje prava zaposlenika na odbranu, jer je tužitelj svoju odbranu mogao usmeno iznijeti i pred drugom ovlaštenom osobom poslodavca ili pak pismenim putem.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 Rs 450934 16 Rsž od 14.06.2017. godine, potvrđena presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 0 Rs 450934 17 Rev od 26.04.2018. godine.

30. OTKAZ UGOVORA O RADU ZBOG TEŽE POVREDE RADNIH OBAVEZA

Član 88. stav 1., član 91. Zakona o radu

Ugovor o radu se može otkazati i zbog teže povrede dodatnih poslova, koje je zaposlenik prihvatio i obavljao po nalogu rukovodioca.

Iz obrazloženja: Neosnovani su navodi žalbe da prvostepeni sud pogrešno zaključuje da za obavljanje poslova konduktera uz poslove vozača autobusa, nije bilo potrebno posebno pismeno ugovaranje. Ovo iz razloga što tužitelj nije dokazao da u opisu radnog mjesta vozač, a za koje radno mjesto je tužitelj imao zaključen ugovor o radu, nije obuhvaćena i prodaja karata, jer iz iskaza tužitelja saslušanog u svojstvu parnične stranke jasno proizilazi da tužitelj od 1996. godine, uz posao vozača obavlja i posao prodaje karata, a tuženi je dokazao, kako to propisuje odredba člana 91. Zakona o radu („Službene novine Federacije BiH“, br. 43/99, 32/00 i 29/03)., da je tužitelj prilikom obavljanja posla koji je ugovoren obavljao i posao prodaje autobuskih karata, počinio težu povredu radne dužnosti propisanu Pravilnikom o radu tuženog.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 Rs 154799 12 Rsž od 11.01.2018. godine, potvrđena presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 0 Rs 154799 18 Rev od 09.10.2018. godine.

31. POVREDA RADNE OBAVEZE USLJED ALKOHOLIZIRANOSTI

Član 88., član 91. Zakona o radu

Član 44. Zakona o zaštiti na radu

Iskazi svjedoka ne mogu biti pouzdan i pravilan način utvrđivanja prisustva alkohola u krvi zaposlenika. Provjeru da li je zaposlenik pod uticajem alkohola, vrši organizacija odnosno poslodavac upotrebom alkotesta po postupku koji je utvrđen za vršenje takve provjere u propisima o bezbjednosti saobraćaja.

Iz obrazloženja: Tuženi je kao razlog za otkaz ugovora o radu naveo da je tužiteljica dolazila na posao u pijanom stanju. Suprotno žalbenom prigovoru tuženog, dokazi na kojima je tuženi zasnovao odluku o otkazu, a to su izjave svjedoka, radnih kolega tužiteljice, ne mogu biti podoban dokaz za utvrđivanje činjenice da je tužiteljica rad obavljala u alkoholiziranom stanju.

Članom 44. Zakonom o zaštiti na radu (Službeni list SR BiH 22/90), je propisano da radnik pod uticajem alkohola ili drugih sredstava zavisnosti ne može započeti odnosno nastaviti rad. Radnik je dužan da se podvrgne provjeri da li je pod uticajem alkohola ili drugih sredstava zavisnosti u slučajevima i na način utvrđen opštim aktom odnosno kolektivnim ugovorom. Provjeru, da li je radnik pod uticajem alkohola, vrši organizacija odnosno poslodavac upotrebom alkotesta po postupku koji je utvrđen za vršenje takve provjere u propisima o bezbjednosti saobraćaja.

Dakle, Zakonom o zaštiti na radu je propisan način provjere alkoholiziranosti zaposlenika i to isključivo upotrebom alkotesta po postupku koji je utvrđen za vršenje takve provjere u propisima o bezbjednosti saobraćaja. Stoga kako je tuženi utvrđivao alkoholiziranost tužiteljice nepodobnim dokazima, saslušanjima drugih zaposlenika, na temelju čijih izjave je donio odluku o otkazu, a nije slijedio zakonom propisani postupak provjere utjecaja alkohola za tužiteljicu koristeći se alkotestom, to je pravilan zaključak prvostepenog suda da tuženi nije dokazao postojanje razloga izvanredni otkaz u smislu odredbe člana 88. Zakona o radu (Službene novine Federacije BiH", broj 43/99, 32/00 i 29/03).

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 65 0 Rs 276595 17 Rsž od 24.05.2017. godine, potvrđena presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine 65 0 Rs 276595 17 od 06.04.2018. godine.

ZAŠTITA OD DISKRIMINACIJE

32. DISKRIMINACIJA NA RADNOM MJESTU

Član 6. stav 1. tačka a) Zakona o zabrani diskriminacije u BiH

Ne smatraju se diskriminatornim pravila poslodavca koja ne stavljaju u nepovoljniji položaj određena lica zbog svoje rase, boje kože, jezika, vjere, etničke pripadnosti, nacionalnog ili socijalnog porijekla i drugih karakteristika ili određene kategorije lica, jer su navedene odredbe generalno pravilo i važi za sve uposlenike tužene.

Iz obrazloženja: Obzirom da je navedena zaposlenica dobila rukovodno radno mjesto i da je time ostvarila veći koeficijent za obračun plate, tužiteljica zaključuje da je u odnosu na navedenu zaposlenicu diskriminisana, jer ima veću stručnu spremu i duže radi kod tužene, pa joj pripada pravo da bude raspoređena na poslove višeg ranga u hijerarhiji tužene, odnosno na rukovodeće radno mjesto, a smatra da je i obavljala poslove tog radnog mjesta, jer je vodila zapisnike na sjednicama Upravnog odbora i Odbora za superviziju. Među strankama nije bilo sporno da je tužiteljica, (kao i njene kolege iz Sektora za pravne poslove tužene) vodila zapisnike na sjednicama Upravnog odbora i Odbora za superviziju, a kako je ta činjenica nesporna, ona se i nije trebala dokazivati u smislu člana 125. Zakona o parničnom postupku. Nije sporno ni da je radno mjesto rukovodioca Ureda direktora godinama bilo bez vršioca tih poslova, da nije oglašeno da će se to radno mjesto popunjavati, već je direktor tužene, na osnovu svojih ovlaštenja (što nije sporno), izvršio raspored i na mjestu rukovodioca Ureda direktora postavio zaposlenicu koja je radila u tom uredu, dana 01.08.2011. godine, a što je učinio nalazeći da ona ima znanje i sposobnost za uspješno obavljanje poslova tog radnog mjesta. Direktor tužene ima ovlaštenje da imenuje zaposlenike i da vrši raspored zaposlenika tužene, pa kako je radno mjesto je popunjeno rasporedom koji je izvršio direktor bez oglašavanja, isključena je diskriminacija tužiteljice od strane tužene u vezi sa radom i napredovanjem u službi, te naknadom za rad u smislu člana 6. stav 1. tačka a) Zakona o zabrani diskriminacije, jer nije ni data mogućnost zaposlenicima da se prijave za popunu radnog mjesta, a time nije vršen izbor između zaposlenika prema njihovoj stručnoj spremi, usavršavanju, dužini radnog staža kod tužene.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 Rs 227815 Rsž od 12.05.2015. godine, potvrđena presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 0 Rs 227815 18 Rev od 11.12.2018. godine.

33. ZABRANA DISKRIMINACIJE

Član 2. stav 1. i 2., član 15. stav 1. Zakona o zabrana diskriminacije

Na tužiteljici je teret dokaza da sa stepenom pretežne vjerovatnoće dokaže da je tužena nejednako tretirala tužiteljicu kod upisa u srednju školu.

Predmet spora je zahtjev tužitelja za utvrđenje diskriminacije-povrede prava na jednako postupanje u pristupu prava na obrazovanje mlđb. tužiteljice, kao djeteta sa posebnim potrebama, prava tužitelja kao roditelja djeteta sa posebnim potrebama u pravu na odabir škole i naknada nematerijalne štete, kojeg zasnivaju na tvrdnji da je tužena odbila prijem dokumentacije za upis i polaganje prijemnog ispita za mlđb. treće tužiteljicu, uskraćujući joj pravo na upis - obrazovanje zato što je dijete sa posebnim potrebama.

Prema usvojenom tekstu diskriminacije, za postojanje diskriminacije neophodno je utvrditi različito tretiranje nekog lica ili grupe lica, prema zabranjenim osnovama iz člana 2. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije, u odnosu na lice ili grupu koje se nalazi u sličnoj ili podudarnoj situaciji i kojima je uživanje spornog prava omogućeno, te da takav različit tretman nema legitiman cilj, odnosno da nedostaje proporcionalnosti između željenog cilja i upotrijebljenih sredstava. Diskriminacija u suštini znači pravljenje razlike, odnosno nejednak tretman koji dolazi od strane fizičkog ili pravnog lica.

Mjera utvrđenosti postojanja ili nepostojanja navedenih činjenica u antidiskriminacijskim parnicama, shodno odredbi člana 15. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije, raspoređena je tako da je na podnosiocu tužbe teret da sa stepenom pretežne vjerovatnoće dokaže činjenice na osnovu kojih bi sud mogao zaključiti da ga je tuženi nejednako tretirao na nekoj zabranjenoj osnovi. Tada se teret dokazivanja prebacuje na tuženu stranu, koja je sa stepenom sigurnosti dužna uvjeriti sud da se različit tretman nije dogodio (ili nije dogodio na zabranjenoj osnovi), odnosno da različit tretman ima legitiman cilj i da postoji proporcionalnost između preduzete radnje i posljedice.

Tužitelji tokom postupka nisu iznijeli i dokazali dovoljno činjenica na kojima se sa pretežnom vjerovatnoćom mogao utemeljiti zaključak o postojanju diskriminacije. Standard vjerovatnosti koje je tužitelj dužan dokazati podrazumijeva dokazanost činjenice da je došlo do njegovog stavljanja u nepovoljniji položaj, te da bi bilo moguće da je do toga došlo zbog direktne ili indirektno diskriminacije iz bilo kog razloga.

Tužitelji vjerovatnost diskriminacije temelje samo na izjavi prvotuziteljice da je iz razgovora sa pedagogom škole, zaključila da joj tužena neće i da ne želi primiti dokumentaciju-aplikaciju za upis mlđb. trećetužiteljice kao lica s posebnim potrebama, pa su tužitelji bili dužni dokazati da je tužena izvršila radnju zbog koje je tužena, i na te okolnosti prezentirati činjenice. Tvrdnja „da je prvotuziteljica iz razgovora sa pedagogom škole zaključila da joj neće primiti dokumentaciju za upis trećetužiteljice u školu jer se radi o djetetu sa posebnim potrebama“, ne predstavlja akt direktne ili indirektno diskriminacije u odnosu na trećetužiteljicu. Iz sadržaja izvedenih dokaza, utvrđeno je da tužena nije izvršila diskriminaciju, da nije u konkretnom slučaju različito postupala protivno Zakonu o osnovnom i srednjem obrazovanju, jer u je postupku utvrđeno da je tužena prvotuziteljici prilikom njenog informisanja u vezi upisa trećetužiteljice, predala zahtjev-aplikaciju za upis trećetužiteljice, da nije onemogućila (zabranila) trećetužiteljici, predaju dokumenata upis u srednju školu, niti je odbila prijem njene dokumentacije-aplikacije za polaganje prijemnog ispita i upis u srednju školu, jer prvotuziteljica nakon razgovora s pedagogom škole nije ni pokušala predati dokumentaciju za upis, niti neposredno niti posredno putem pošte, pa radnje tužene na kojima tužitelji zasnivaju svoj zahtjev ne predstavlja diskriminaciju propisanom članom 2. Zakona o zabrani diskriminacije, jer ista nije očigledna iz činjenica koje su izveli tužitelji.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 P 160352 12 Gž od 17.02.2017. godine, potvrđena presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 0 P 160352 17 Rev od 06.02.2018. godine.

NASLJEDNO PRAVO

34. RASKID UGOVORA O DOŽIVOTNOM IZDRŽAVANJU

Član 123. Zakona o nasljeđivanju

Nisu ispunjeni uslovi za raskid ugovora o izdržavanju zato što je do neispunjenja obaveza iz ugovora davaoca izdržavanja (tužene) došlo zbog volje i ponašanja primaoca izdržavanja (tužiteljice).

Iz obrazloženja: Utvrđeno je da je tužena prema tužiteljici izvršavala ugovorene obaveze do maja 2013. godine. Usluge je prestala pružati na zahtjev tužiteljice, koja je od tužene zahtijevala da napusti njen stan i da tužiteljica nije htjela dalje kontaktirati, tako da tužena iz tih razloga nije mogla da nastavi da pruža pomoć i pažnju, što je potvrđeno iskazom parničnih stranaka. Sud je smatrao da nisu ispunjeni uslovi za raskid ugovora jer je utvrđeno da je tužiteljica tuženu spriječila u tome, pa je utvrdio da je tužbeni zahtjev neosnovan.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 P 357184 15 GŽ od 14.11.2017. godine.

PORODIČNO PRAVO

35. POSEBNA IMOVINA BRAČNIH PARTNERA

Član 251. stav 1. i 2. Porodičnog zakona F BiH

Oboriva je pretpostavka da pokloni trećih lica učinjeni u vrijeme trajanja bračne zajednice ulaze u bračnu stečevinu, pa ukoliko se u toku postupka utvrdi da je poklonodavac želio učiniti poklon samo jednom od bračnih partnera, taj poklon predstavlja posebnu imovinu poklonoprimca.

Iz obrazloženja: Prvostepeni sud je utvrdio relevantne činjenice na osnovu kojih je zasnovao svoju odluku i pravilno zaključio, da predmetni stan ne predstavlja bračnu stečevinu parničnih stranaka, već posebnu imovinu tužene iz člana 254. stav 1. Porodičnog zakona („Službene novine F BiH“, broj 35/05 i 45/05), dajući za isto valjane razloge, s tim što ovaj sud ističe sljedeće:

Iz okolnosti koje su postojale u momentu davanja poklona, a to su: da je stan koji je za vrijeme trajanja bračne zajednice, poklonjen tuženoj trebalo renovirati; da je poklonodavac tuženoj dao novac za renoviranje predmetnog stana; da je tužena–poklonoprimac živjela sa djecom u stanu poklonodavca dok nije odselila u predmetni stan; da je poklonodavac stan naslijedio od svoje sestre, može se zaključiti, da je poklonodavac želio učiniti poklon samo jednom bračnom partneru (poklonoprimcu). Takođe iz namjene poklona, da se pravo vlasništva prenese samo na jednog supružnika, kako to pravilno utvrđuje prvostepeni sud, može se zaključiti da je poklonodavac želio učiniti poklon samo jednom od bračnih partnera.

Neosnovano se žalbom ukazuje da je cilj zaključenja ugovora o poklonu između tužene i njene majke da se predmetni stan poklanja radi zajedničkog življenja tužitelja i tužene. Ovo iz razloga što stav 2. člana 251. Porodičnog zakona predstavlja oborivu pretpostavku da pokloni trećih lica učinjeni za vrijeme trajanja bračne zajednice ulaze u bračnu stečevinu bez obzira koji ih je bračni partner primio, jer navedena odredba propisuje mogućnost utvrđivanja namjene poklona ili okolnosti u momentu davanja poklona, a iz kojih ne proizilazi da je predmetni stan poklonjen radi zajedničkog života tužitelja i tužene.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 P 193018 14 Gž od 22.11.2016. godine, potvrđena presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 0 P 193018 17 Rev od 04.10.2018. godine.

36. NAKNADA TROŠKOVA RODITELJU KOJI JE SAM IZDRŽAVAO ZAJEDNIČKU DJECU

Član 246. Porodičnog zakona

Roditelj koji je faktički snosio troškove izdržavanja malodobne djece, ima pravo da u svoje ime ostvari pravo na naknadu tih troškova od drugog roditelja, koji ih je po zakonu bio dužan snositi i to za period prije isticanja zahtjeva za izdržavanje.

Iz obrazloženja: Pogrešan je zaključak prvostepenog suda da tužiteljici ne pripada pravo na naknadu troškova izdržavanja samo iz razloga što je tužiteljica kao zakonska zastupanica djece imala mogućnost i ranije podnijeti zahtjev za izdržavanje, a koju zakonsku mogućnost nije iskoristila, jer se obaveza izdržavanja može dosuditi samo od podnošenja tužbe, a ne retroaktivno. Ovakvim zahtjevom tužiteljica ne potražuje izdržavanje, kao buduće davanje, nego naknadu za period prije podnošenja tužbe, od momenta kada je bračna zajednica faktički prekinuta, pa je ista legitimisana da u svoje ime takav zahtjev podnese. Roditelj koji je faktički snosio troškove izdržavanja malodobne djece, ima pravo da u smislu odredbe člana 246. Porodičnog zakona („Službene novine F BiH“, broj 35/05 i 45/05), u svoje ime ostvari pravo na naknadu tih troškova od drugog roditelja, koji je po zakonu bio dužan da ih snosi i to za period prije isticanja zahtjeva za izdržavanje. Tužiteljica kao majka nije bila dužna u cijelosti izdržavati zajedničku djecu, jer je to obaveza oba roditelja shodno članu 215. Porodičnog zakona, samim tim i tuženog kao oca, a troškovi koje je tužiteljica snosila zbog samostalnog izdržavanja djece su bili nužni i opravdani.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 P 323163 15 Gž od 16.03.2016. godine.

PARNIČNI POSTUPAK

37. PRAVILA O TERETU DOKAZIVANJA

Član 126. Zakona o parničnom postupku, primjena pravila o teretu dokazivanja

Pregled dospjeća i plaćanja po ugovoru o kreditu ne može se smatrati vjerodostojnim dokazom o visini tužbenog zahtjeva, u koliko predstavlja jedini, a osporeni dokaz.

Iz obrazloženja: Tužitelj je u toku prvostepenog postupka na visinu tužbenog zahtjeva koji se odnosi na dug po osnovu ugovora o kreditu izveo dokaz pregled dospjeća i plaćanja obaveza po ugovoru o kreditu, koji su osporili drugo i trećetuženi kao jemci navodeći decidno razloge za osporavanje. Kako isti ne predstavlja javnu ispravu u smislu odredbe člana 132. Zakona o parničnom postupku i člana 3. Zakona o važnosti javnih isprava u Bosni i Hercegovini, niti sadrži parametre, i vidljivu metodologiju na osnovu koje je sud mogao provjeriti tačnost visine duga, to je tužitelj bio dužan putem finansijskog vještačenja ili putem prilaganja plana i podataka otplate kredita i podataka o izvršenim uplatama dokazno supstancionirati visinu svog potraživanja, jer prvostepeni sud nema potrebno stručno znanje kojim je mogao provjeriti dostavljeni pregled dospjeća i plaćanja obaveza po ugovoru o kreditu i ispravnost iskazanog duga na ime glavnice, dospjelog duga po kamati, te duga po zateznoj kamati. Time tužitelj nije dokazao potraživani iznos duga za koji su drugo i trećetuženi jemčili, pa je primjenom pravila o teretu dokazivanja iz člana 126. Zakona o parničnom postupku tužbeni zahtjev u odnosu na drugo i trećetuženog valjalo odbiti.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 P 202761 15 Gž potvrđena Presudom Vrhovnog suda FBiH broj 65 0 P 202761 17 Rev od 18.09.2018. godine.

38. OBJEKTIVNI TEST NEPRISTRASNOSTI SUDIJE

Član 357. stav 5. Zakona o parničnom postupku F BiH

Kada je kćerka postupajuće sudije zaposlena u advokatskom uredu koji zastupa tuženog, ne može se isključiti svaka sumnja u njenu nepristrasnost i nije zadovoljen objektivni test nepristrasnosti.

Iz obrazloženja: Okolnost da je kćerka postupajuće sudije zaposlena u advokatskoj kancelariji punomoćnika tuženog, predstavlja okolnost koja dovodi u sumnju nepristrasnost postupajućeg sudije, a što predstavlja razlog za izuzeće u smislu odredbi člana 357. stav 5. ZPP-a. Naime, iako postupajuća sudija nije u saobveznom odnosu sa advokatom tuženog, njena kćerka sa kojom je u krvnom srodstvu prvog stepena je pripravnica u uredu advokata tuženog koji je u to vrijeme bio punomoćnik tuženog. Prema praksi Evropskog suda za ljudska prava, suđenje se može smatrati pravičnim, ne samo u koliko je sudija nepristrasan, već je potrebno da ga i stranke participiraju nepristrasnim. Tako prema stanovištu tog suda sudija se može smatrati nepristrasnim samo ako zadovoljava uslove objektivnog i subjektivnog testa nepristrasnosti. Subjektivni test se sastoji u tome da se pokušaju utvrditi lična uvjerenja sudije koji sudi u određenom predmetu, a to ima za posljedicu da ni jedan sudija ne smije imati lične predrasude ili sklonosti prema jednoj od stranaka. Lična nepristrasnost se podrazumijeva dok se ne dokaže suprotno. Objektivni test nepristrasnosti sastoji se u tome da se utvrdi da li sudija pruža dovoljno garancija da se isključi svaka sumnja u njegovu nepristrasnost. Prema praksi Evropskog suda za ljudska prava u koliko se ne zadovolje kriteriji oba testa, suđenje se ne može smatrati pravičnim. Iz naprijed navedenog proizilazi da nepristrasnost znači da nije dovoljno da sudija samo bude nepristrasan, već i da takav dojam ostavlja na javnost i stranke u postupku.

Rješenje Kantonalnog suda u Sarajevu broj broj: 65 0 P 117528 18 Gž 2 od 10.07.2018. godine.

IZVRŠNI POSTUPAK

39. PRIGOVOR LITISPENDENCIJE

Član 49., u vezi sa odredbom člana 47. Zakona o izvršnom postupku

Nema smetnje da povodom iste izvršne isprave paralelno teku dva istovjetna postupka izvršenja, jer to Zakon o izvršnom postupku izričito ne zabranjuje. Stoga se u izvršnom postupku ne može isticati prigovor litispendencije.

Iz obrazloženja: Pogrešan je stav izvršenika da u se u izvršnom postupku može isticati prigovor litispendencije, jer po prirodi stvari kao parnična procesna pretpostavka litispendencija u postupku izvršenja ne dolazi u obzir. Parnični procesni odnos i izvršni procesni odnos se razlikuju ne samo po subjektima i strukturi, već i po tome kako nastaju, razvijaju se i prestaju, i podnošenjem prijedloga za izvršenje ne pokreće se parnični, već izvršni postupak, samim tim ne zasniva se parnični procesni odnos, da bi se moglo govoriti o toku parnice.

Međutim, u toku izvršenja može se dogoditi da paralelno teku dva istovjetna postupka izvršenja povodom iste izvršne isprave, pa kako Zakon o izvršnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br.32/03, 52/03, 33/06, 39/06, 39/09, 46/16) izričito ne zabranjuje vođenje više postupaka izvršenja radi ostvarivanja istog izvršnog potraživanja, čak istim sredstvima izvršenja na istom predmetu izvršenja, istaknuti prigovor litispendencije izvršenika je neosnovan, jer u slučaju namirenja potraživanja tražioca izvršenja u jednom pokrenutom postupku izvršenja, drugi izvršni postupak postaje bespredmetan.

Rješenje Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 Ip 132292 12 Pž od 10.10.2018. godine.

40. ROK ZA PODNOŠENJE PRIJEDLOGA ZA PROTIVIZVRŠENJE

Član 54. stav 3. Zakona o izvršnom postupku

Objektivni rok od godine dana u kome dužnik može podnijeti prijedlog za protivizvršenje, počinje teći od dana okončanja izvršnog postupka, a ne od dana kada je izvršna isprava pravosnažno ukinuta,

poništena, preinačena ili na drugi način stavljena van snage. Subjektivni rok za podnošenje prijedloga za protivizvršenje od 30 dana od saznanja za razloge za protivizvršenje može se izjaviti samo unutar objektivnog roka od godinu dana od okončanja izvršnog postupka.

Iz obrazloženja: Osnovano tražitelj izvršenja u žalbi navodi da je prijedlog za protivizvršenje neblagovremeno podnesen. Naime, članom 54. stav 3. Zakona o izvršnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 32/03, 52/03, 33/06, 39/06, 39/09, 46/16), propisano je da se prijedlog za protivizvršenje može podnijeti u roku od 30 dana od kada je izvršenik saznao za razlog za protivizvršenje, a najkasnije u roku od jedne godine od dana okončanja izvršnog postupka. U konkretnoj pravnoj stvari izvršenje je provedeno dana 25.02.2013. godine kada je banka izvršila isplatu dugovanog iznosa po izvršnoj ispravi, koja je naknadno preinačena presudom Vrhovnog suda Federacije BiH 65 0 Rs 136643 13 Rev od 12.11.2015. godine koju je izvršenik primio 28.12.2015. godine. Mišljenje suda, a koje se ponavlja i u sudskoj praksi, je da se objektivni rok od godine dana u kome dužnik može podnijeti prijedlog za protivizvršenje, počinje teći od dana okončanja izvršnog postupka, a ne od dana kada je izvršna isprava pravosnažno ukinuta, poništena, preinačena ili na drugi način stavljena van snage. Izvršenje je dovršeno provođenjem izvršne radnje kojom je u cjelini ostvareno potraživanje tražitelja izvršenja, a to je uplatom dugovanog iznosa tražitelju izvršenja dana 25.02.2013. godine u skladu sa odredbom člana 64. ZIP-a. Protivizvršenje se nije moglo podnijeti nakon proteka objektivnog roka, dakle nakon 25.02.2014. godine bez obzira na činjenicu da izvršna isprava preinačena kasnije, presudom Vrhovnog suda Federacije BiH 65 0 Rs 136643 13 Rev od 12.11.2015. godine. Subjektivni rok za podnošenje prijedloga za protivizvršenje od 30 dana od saznanja za razloge za protivizvršenje može se izjaviti samo unutar objektivnog roka od godinu dana od okončanja izvršnog postupka. Ukoliko izvršenik propusti te rokove, ostaje mogućnost da tužbom u parničnom postupku zahtjeva naknadu za neosnovano prinudno naplaćeni iznos u skladu sa relevantnim odredbama Zakona o obligacionim odnosima.

Rješenje Kantonalnog suda u Sarajevu br.65 0I 310507 18 Gži od 30.11.2018. godine.

41. OBUSTAVA IZVRŠENJA

Član 95. stav 1., u vezi sa članom 92. stav 2. ZIP-a

Nisu ispunjeni uslovi za obustavu izvršenja, kad je četvrti ponuđač postupajući po zaključku suda uplatio u cjelosti kupoprodajnu cijenu, jer je cilj izvršnog postupka namirenje tražioca izvršenja, a ne njegova obustava, posebno imajući u vidu nesavjesno postupanje tri najpovoljnija ponuđača.

Neosnovani su žalbeni prigovori da je sud shodno odredbom člana 95. stav 1. ZIP-a morao proglasiti treću javnu prodaju neuspjelom i obustaviti izvršenje i ukinuti sve provedene radnje.

Tačno je da je odredbom člana 95. stav 1. ZIP-a propisano da će sud obustaviti izvršenje ako se nepokretnost nije mogla prodati na trećem ročištu.

Međutim, da bi uopšte moglo doći do obustave izvršenja potrebno je da postoje zakonom propisani razlozi, a jedan od razloga za obustavu izvršenja je nemogućnost izvršenja (član 63. stav 3. ZIP-a).

U konkretnom slučaju nije bilo razloga za obustavu izvršenja, jer je ročištu za treću javnu prodaju prisustvovalo pet ponuđača od kojih prva tri najpovoljnija ponuđača nisu postupili po zaključku suda i izvršili uplatu ponuđene cijene, dok je četvrti ponuđač u cijelosti postupio po zaključku suda i uplatio kupoprodajnu cijenu, a čemu se tražilac izvršenja nije protivio.

Prema mišljenju ovog suda, ovako postupanje prva tri najpovoljnija ponuđača ne može dovesti do obustave izvršenja, jer se ne radi o nemogućnosti izvršenja, budući da je četvrti ponuđač postupio po zaključku suda i uplatio kupoprodajnu cijenu. Ovaj sud smatra da svim ponuđačima treba dozvoliti da ravnopravno učestvuju u postupku prodaje, a ne samo konstatovati tri najpovoljnija ponuđača i odrediti da su isti dužni izvršiti uplatu u roku od 30 dana, a ukoliko (nakon treće javne prodaje), ne izvrše uplatu, da će sud obustaviti postupak. Ovaj sud smatra da je cilj izvršnog postupka namirenje tražioca izvršenja, a ne obustava izvršenja, pogotovo ako se ima u vidu nesavjesno postupanje prva tri ponuđača.

Kantonalni sud u Sarajevu br. 65 0 Ip 308440 18 Pž od 31.10.2018. godine.

42. RAZLIKA IZMEĐU CIJENE NEKRETNINE PRODATE U IZVRŠNOM POSTUPKU I TRŽIŠNE VRIJEDNOSTI NEKRETNINE

Član 97. stav 2. Zakona o izvršnom postupku

Neosnovan je tužbeni zahtjev tužitelja, jer ostvarena razlika u vrijednosti potraživanja koje se obezbjeđivalo u izvršnom postupku i cijene koju je tuženi ostvario prodajom nakon pravomoćnog okončanja izvršnog postupka, nije ostvarena bez pravnog osnova.

Iz obrazloženja: Svrha založnog prava je bila da se osigura potraživanje tužene. Tužena je namirila svoje potraživanje po kupnji nekretnine i dalje prema tužitelju nema potraživanja iz osnova osiguranog pravnog posla. U odnosu na razliku između kupoprodajne cijene i visine potraživanja, ta razlika nije nastala u izvršnom postupku, kada bi pripadala tužitelju kao založnom dužniku, sukladno članku 97 stavak 2 Zakona o izvršnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br.32/03 i 33/06). Nakon što je pravomoćno okončan izvršni postupak prodajom nekretnine kojom je založnim pravom bilo osigurano potraživanje povjeritelja, niti povjeritelj može dalje imati potraživanja prema dužniku (bez obzira na cijenu namirenja), niti dužnik može tražiti razliku koje u okviru izvršnog postupka nije bilo. Povjeritelj dalje raspolaže nekretninom koju je stekao u vlasništvo jednako kao i svaki drugi vlasnik, a bilo kakva ograničenja nisu uspostavljena pozitivnim zakonodavstvom. Svako ograničenje mimo propisa vodi

pravnoj nesigurnosti. Da li će povjeritelji, koji sami postanu kupovinom u izvršnom postupku vlasnici, dalje kao vlasnici uspjeti prodati nekretnine po povoljnijoj cijeni, ili će izgubiti prodajom ispod date cijene, ili će im nekretnina propasti djelovanjem više sile ili treće osobe, sve to sada nema značaja za založnog dužnika (ovdje tužitelja) i predstavlja poslovni rizik, koji je prema mišljenju ovog suda dopušten. Ne može se tražiti uspostavljanje pravila da se razlika u slučaju da povjeritelj “dobro prođe” i naknadno ostvari pozitivnu razliku ima vratiti založnom dužniku, a u slučaju da naknadno ponovno “lose prođe” i bude u minusu, da takva situacija nema učinka na založnog dužnika. Takvo rezoniranje je pretjerana zaštita jedne strane, uz pretjeran teret druge strane, te bi svakako predstavljalo i nejednak tretman koji nema svog legislativnog uporišta (uz različito tretiranje vlasnika nekretnina koji su vlasnikom postali u izvršnom postupku kao povjeritelji i vlasnika nekretnina koji su do vlasništva došli drugim pravnim putem). U svakom slučaju, takav tretman (koji tužitelj ovdje traži za sebe) bi svakako trebao biti unaprijed propisan točno određenim pravnim pravilima, koja bi kao takva bila poznata svima, pa i založnim povjeriteljima (najčešće bankama), koji bi tada, znajući za takva pravila, mogli odlučiti da li ulaziti u posao kupovine radi dalje prodaje ili ne, da li uopće pristajati da kao sredstvo osiguranja uzimaju nekretnine kao zalog kod davanja kredita, dok je, naknadno traženje isplate razlike u sudskom postupku nezakonito.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 P 131523 17 Gž 2 od 28.08.2017. godine, potvrđena Presudom Vrhovnog suda F BiH broj 65 0 P 131523 18 Rev od 16.10.2018. godine.

STEČAJNI POSTUPAK

43. PRELAZAK PRAVA UPRAVLJANJA I RASPOLAGANJA

**Član 51. Zakona o stečajnom postupku, u vezi sa članom 293.
Zakona o parničnom postupku**

Danom otvaranja stečajnog postupka pravo zastupanja stečajnog dužnika prelazi na stečajnog upravnika, stoga stečajni dužnik nije pravilno zastupan kad je zastupnik po zakonu, u ime stečajnog dužnika podnio prijedlog za otvaranje stečajnog postupka nad imovinom trećeg pravnog lica.

Iz obrazloženja: Prema Zakonu o privrednim društvima pravno lice zastupa osoba ovlaštena za zastupanje upisana u sudski registar, međutim, s obzirom da je nad imovinom.... d.d. Sarajevo rješenjem od 07.12.2016. godine otvoren stečajni postupak, u pogledu zastupanja imaju se primjenjivati kao *lex specialis* odredbe Zakona o stečajnom postupku, pa je stoga prvostepeni sud u odnosu na pitanje zastupanja pravilno primijenio odredbu člana 51. ZSP-a, prema kojoj otvaranjem stečajnog postupka prava zastupnika stečajnog dužnika prelaze na stečajnog upravnika, a sve u vezi sa članom 293. stav 2. ZPP-a.

Rješenje Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 St 629846 18 Pž 2 od 24.10.2018. godine.

44. UMJEŠAČ U STEČAJNOM POSTUPKU

**Član 8. Zakona o stečajnom postupku, u vezi sa članom 369.
Zakona o parničnom postupku**

Stečajni postupak se provodi radi grupnog namirenja povjerilaca stečajnog dužnika, u kojem nema suprotstavljenih strana, pa temeljem člana 8. Zakona o stečajnom postupku nije moguće primijeniti odredbu o učešću umješača iz člana 369. stav 1. ZPP-a.

Iz obrazloženja: Iako se u stečajnom postupku na odgovarajući način primjenjuju odredbe ZPP-a, u tom postupku ne može sudjelovati umješač na strani stečajnog povjerioca, jer se ne radi o sporu između dvije suprotstavljene strane, već o postupku koji se sprovodi radi grupnog namirenja povjerilaca stečajnog dužnika. S tim u vezi, prvostepeni sud je neosnovano dozvolio ranijem direktoru predlagača da učestvuje kao umješač.

Rješenje Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 St 629846 18 Pž 2 od 24.10.2018. godine.

VANPARNIČNI POSTUPAK - PRIZNANJE STRANE SUDSKE ODLUKE

45. PRODAJA NEKRETNINE U INOSTRANSTVU

Član 56. stav 1. i član 89. stav 1. Zakona o rješavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja

Član 4. stav 2. Zakona o izvršnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

Nisu ispunjeni zakonski uvjeti za priznanje odluke inostranog suda koji je u izvršnom postupku odlučivao o dosudi povjeriocu prodajom nepokretnosti koja se nalazi u Sarajevu, jer je za odlučivanje o prijedlogu za izvršenje na nepokretnosti i provođenje rješenja o izvršenju isključivo nadležan sud na čijem se području nepokretnost nalazi.

Iz obrazloženja: Kako je odredbom člana 89. stav 1. Zakona o rješavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja propisao da se strana sudska odluka neće priznati ako u odnosnoj stvari postoji isključiva nadležnost suda ili drugog organa Federacije Bosne i Hercegovine, to nisu ispunjeni zakonski uvjeti za priznanje rješenja o dosudi Trgovačkog suda u Zagrebu nepokretnina koje se nalaze u Sarajevu budući da je Općinski sud u Sarajevu isključivo nadležan za odlučivanje o izvršenju na nepokretnostima po općeprihvaćenom načelu *forum rei sitae*, a koje pravilo se primjenjuje i u Republici Hrvatskoj.

Rješenje Kantonalnog suda u Sarajevu br. 09 0 V 027443 16 V od 21.05.2018.godine, potvrđeno rješenjem Vrhovnog suda Federacije BiH broj 09 0 V 027443 16 Gž od 16.12.2018. godine.

UPRAVNO PRAVO

46. UTVRĐIVANJE PRESTANKA DRŽAVNOG VLASNIŠTVA NA GRAĐEVINSKOM ZEMLJIŠTU

Član 96. stav 1. Zakona o građevinskom zemljištu

Član 38. i 39. Zakon o nacionalizaciji najamnih zgrada i građevinskog zemljišta

Gradska građevinska zemljišta koja su prešla u društveno, sada državno vlasništvo, po osnovu nacionalizacije i posebnih zakona, ostaju i dalje u državnom vlasništvu, jer ne postoje uvjeti za brisanje državne svojine na predmetnom zemljištu na osnovu odredbe člana 38. i 39. Zakona o nacionalizaciji najamnih zgrada i građevinskog zemljišta.

Iz obrazloženja: Tužitelj je tužbom tražio poništenje osporenog rješenja tuženog kojim je odbijena žalba tužitelja izjavljena protiv zaključka Općinske službe za imovinsko-pravne, geodetske poslove i katastar nekretnina Općine Novi Grad Sarajevo, broj : 07-31-1823/09 od 17.11.2011. godine, kojim se odbacuje zahtjev tužitelja za brisanje državne svojine na zemljištu označenom kao k.č. broj 1388/44, upisano u zk.ul. broj 222 K.O. Gornji Butmir, iz razloga, jer prema važećim propisima nema uslova za pokretanje upravnog postupka. Prema razlozima osporenog rješenja, tuženi je cijenio da je prvostepeni organ odlučujući o zahtjevu Suljović Hamde od 23.02.2009. godine, za brisanje državnog vlasništva na građevinskom zemljištu k.č. broj 1388/44, upisanog u zk.ul. broj 222 K.O. Gornji Butmir, pravilno odlučio kada je zahtjev odbacio. Ovo iz razloga, jer u postupku koji je predhodio donošenju pobijanog zaključka, pravilno je utvrđeno da zemljište označeno kao k.č. broj 1388/44, je gradsko građevinsko zemljište, koje je u društveno, sada državno vlasništvo prešlo na osnovu Zakona o nacionalizaciji najamnih zgrada i građevinskog zemljišta. Prema činjeničnom stanju u spisu i priloženog zk.uloška broj 222. K.O. Gornji Butmir, je utvrđeno da predmetno zemljište upisano u "A" listu je uknjiženo kao državna svojina i da je na osnovu člana 38. i 39. Zakona o nacionalizaciji najamnih zgrada i građevinskog zemljišta, uknjiženo pravo korištenja na istom zemljištu, dok se ne donese rješenje o predaji zemljišta u posjed općini ili drugom licu. Kako u konkretnom slučaju zemljište, koje je predmet podnositelja zahtjeva, za uspostavljanje ranijeg vlasničko-pravnog odnosa, u državno vlasništvo, nije prešlo na način, kako to propisuje odredba člana 96. Zakona o građevinskom zemljištu, to nema uslova za pokretanje upravnog postupka po postavljenom zahtjevu. Prema činjeničnom stanju spisa, nije sporno da je predmetno zemljište označeno kao k.č. broj: 1388/44 gradsko građevinsko zemljište upisano u zk.ul. broj 222 K.O. Butmir Donji, koji je u "A" listu upisano kao državna svojina i da je na osnovu člana 38. i 39. Zakona o nacionalizaciji najamnih zgrada i građevinskog zemljišta, na istom uknjiženo pravo korištenja,

dok se ne donese rješenje o predaji zemljišta u posjed općini ili drugom licu. Dakle, iz navedenog proizilazi nespornim, da predmetno građevinsko zemljište je u državno vlasništvo prešlo na osnovu Zakona o nacionalizaciji najamnih zgrada i građevinskog zemljišta. U konkretnom slučaju, predmetno zemljište za koje tužitelj traži uspostavljanje ranijeg vlasničko-pravnog odnosa, nije prešlo u državno vlasništvo na osnovu odluke Skupštine opštine, nego je u državno vlasništvo prešlo na osnovu odredbe člana 38. i 39. Zakona o nacionalizaciji najamnih zgrada i građevinskog zemljišta.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu, broj: 09 0 U 014499 12 U od 11.02.2015. godine, Presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 09 0 U 014499 15 Uvp od 06.09.2018. godine, zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke je odbijen.

47. PRIJEM U DRŽAVLJANSTVO BOSNE I HERCEGOVINE I DRŽAVLJANSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Član 1. stav 2. tačka 5. Ugovora o dvojnem državljanstvu između Bosne i Hercegovine i Savezne Republike Jugoslavije

Član 6. stav 4. i član 87. stav 1. Zakona o obavještajno-sigurnosnoj Agenciji Bosne i Hercegovine

Član 8. tačka 2. i član 12. Zakona o državljanstvu Federacije Bosne i Hercegovine

Član 40. stav 1. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu

Državljanstvo se može steći pod određenim uslovima, diskreciono pravo svake države je primanje u državljanstvo i ne postoji obaveza države da isto dodijeli, pod uslovom da se provede zakonom propisan postupak i donese rješenje u granicama ovlaštenja i sukladno cilju u kojem je ovlaštenje dato.

Iz obrazloženja: Tužitelj je tužbom tražio poništenje osporenog rješenja tuženog kojim je odbijen njegov zahtjev za prijem u državljanstvo Bosne i Hercegovine i državljanstvo Federacije Bosne i Hercegovine. Tuženi je osporenim rješenjem, odbio zahtjev tužitelja za sticanje državljanstva Bosne i Hercegovine i državljanstva Federacije Bosne i Hercegovine koji je rođen u mjestu Sjenica, Općina Sjenica, država Republika Srbija, jer ne ispunjava uslove iz člana 1. stav 2. tačka 5. Ugovora o dvojnem državljanstvu između Bosne i Hercegovine i Savezne Republike Jugoslavije, a u vezi sa odredbom člana 6. stav 4. Zakona o obavještajno-sigurnosnoj Agenciji Bosne i Hercegovine i odredbom člana 12. Zakona o državljanstvu Federacije Bosne i Hercegovine. Sud je u toku postupka utvrdio, da je u postupku koji je prethodio donošenju osporenog rješenja, da je Obavještajno-sigurnosna agencija BiH Sarajevo, Kabinet generalnog direktora dopisom kojem je prethodio akt Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova a u

sklopu provjera za tužitelja, te imajući u vidu sadržaj pomenutog akta Obavještajno-sigurnosne agencije Bosne i Hercegovine i označenog stepena tajnosti istog, a primjenom odredbe člana 4. stav 3. Zakona o upravnom postupku u kojoj je naznačeno načelo materijalno-pravne i formalno pravne zakonitosti, a u vezi sa članom 9. istog Zakona (načelo slobodne ocjene dokaza) tuženi je osporenim rješenjem pravilno utvrdio da se iz ponašanja tužitelja ne može zaključiti da će poštivati pravni poredak Bosne i Hercegovine. Osim toga, shodno odredbama člana 1. stav 2. navedenog Ugovora i člana 12. Zakona o državljanstvu Federacije Bosne i Hercegovine državljanstvo se može steći pod određenim uslovima, pa je dakle diskreciono pravo svake države primanje u državljanstvo i ne postoji obaveza države da isto dodjeljuje, sve pod uslovom da se provede zakonom propisan postupak i donese rješenje koje je obrazloženo, a što je u konkretnom slučaju i učinjeno. Tuženi je pravilno zaključio da tužitelj ne ispunjava uslove iz odredbe člana 1. stav 2. tačka 5. Ugovora o dvojnomo državljanstvu između Bosne i Hercegovine i Savezne Republike Jugoslavije, jer je u postupku, u skladu sa članom 6. stav 4. Zakona o obavještajno-sigurnosnoj Agenciji Bosne i Hercegovine pribavljen akt, prema kojem se ne može zaključiti da će tužitelj poštivati pravni poredak države ugovornice čije državljanstvo stiće. Tužitelj je imao odobren privremeni boravak u BiH, a ne stalni boravak za strance, pa nisu ispunjeni ni uslovi za sticanje državljanstva naturalizacijom propisani članom 8. tačka 2. Zakona o državljanstvu Federacije Bosne i Hercegovine.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu, broj: 09 0 U 017549 13 U od 16.06.2015. godine, Presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 09 0 U 017549 15 Uvp od 0811.2018. godine, zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke je odbijen.

48. PRINUDNA NAPLATA JAVNIH PRIHODA

Član 43. i član 44. Zakona o Poreznoj upravi Federacije Bosne i Hercegovine

Postupak prinudne naplate može biti osporavan iz sljedećih razloga: period u kojem je porezna obaveza naplativa je istekao; porezna obaveza je poništena, izbrisana ili se o njoj nije obavijestilo na propisan način; porezna obaveza je plaćena u cijelosti; dozvola za odgođeno plaćanje ili plaćanje u ratama data je u redovnom periodu, ili postoje greške u činjenicama podnesenim poreznom obvezniku koje ometaju njegovu identifikaciju porezne obaveze; ne postoji obračun ili postoje greške u obračunu kamate na zakašnjelo plaćanje ili ne postoji naznaka da je redovni rok završen), zbog kojih se jedino može osporavati postupak prinudne naplate porezne obaveze, u skladu sa odredbama članova 43. i 44. Zakona o Poreznoj upravi Federacije Bosne i Hercegovine.

Iz obrazloženja: Tužitelj je tužbom tražio poništenje osporenog rješenja tuženog kojim je odbijena je žalba tužiteljice, izjavljena protiv rješenja Porezne uprave Kantonalni porezni ured Sarajevo, kojim je protiv tužiteljice, poreznog obveznika pokrenut postupak prinudne naplate poreza na dobit za 1999. godinu u iznosu od 7.609,22 KM, kamata za period od 30.04.2011. godine do 29.06.2011. godine u

iznosu od 182,62 KM i troškova naplate u iznosu od 389,59 KM, u ukupnom iznosu od 8.181,43 KM, naplatom iz cjelokupne imovine poreznog obveznika bez drugih obavijesti. Ukoliko porezna obaveza ne bude plaćena u roku od osam dana od dana prijema rješenja, te u tom roku porezni obveznik ne izvrši uplatu naloženih obaveza, Porezna uprava Kantonalni porezni ured Sarajevo će nastaviti postupak prinudne naplate u skladu sa poglavljem XI Zakona o Poreznoj upravi Federacije Bosne i Hercegovine, a da iznos porezne obaveze postaje predmet zakonske hipoteke u korist Porezne uprave na svu imovinu i imovinska prava poreznog obveznika, osim imovine Zakonom izuzete, a žalba ne odlaže izvršenje rješenja. Iz podataka spisa predmetne stvari proizilazi da je Porezna uprava Kantonalni porezni ured Sarajevo, Porezna Ispostava Stari Grad dana 29.06.2011. godine izdala tužiteljici, poreznom obvezniku nalog za plaćanje poreznih obaveza sa zateznom kamatom prema rješenju o utvrđivanju poreznih obaveza za 1999. godinu sa valutom dospelosti 30.04.2011. godine u iznosu od 7.791,84 KM i da je predmetni nalog za plaćanje uručen lično tužiteljici dana 09.07.2011. godine što proizilazi iz dostavnice koja se nalazi u spisu predmeta. Kako u ostavljenom roku od deset dana od dana uručenja naloga nisu u cjelosti izmirene dužne porezne obaveze iz naloga za plaćanje, to je rješenjem od 02.08.2011. godine, koje je prema potpisanoj dostavnici u spisu uručeno lično tužiteljici dana 08.08.2011. godine, protiv tužiteljice pravilno pokrenut postupak prinudne naplate neizmirene porezne obaveze u skladu sa odredbama članova 43. i 44. Zakona o Poreznoj upravi Federacije Bosne i Hercegovine kojima je propisano da se u postupcima prinudne naplate primjenjuju za poreznu obavezu za koju je uručen nalog za plaćanje, a ta porezna obaveza nije izmirena na vrijeme, u kojem slučaju nadležni organ donosi rješenje o pokretanju postupka prinudne naplate koje se dostavlja poreznom obvezniku i takav postupak počinje dan nakon dana kada je rok za plaćanje iz naloga istekao, zbog čega sud nalazi da je osporenim rješenjem tuženog pravilno odbijena tužiteljicina žalba izjavljena protiv rješenja od 02.08.2011. godine. Obzirom da je prema navedenom činjeničnom utvrđenju predmetne stvari izdati nalog za plaćanje porezne obaveze uredno dostavljen poreznom obvezniku, tužiteljici, a označena porezna obaveza nije izmirena u roku navedenom u nalogu za plaćanje porezne obaveze, to se svi tužbeni navodi usmjereni na to ukazuju neosnovanim.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu, broj: 09 0 U 013988 11 U od 20.03.2015.godine, Presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 09 0 U 013988 15 Uvp od 16.11.2017. godine, zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke je odbijen.

49. PRESTANAK PRAVA KORIŠTENJA STANA I ISELJENJE

Član 2. stav 3. i 4., član 11a stav 1. tačka 5. i član 18d stav 6. Zakona o prestanku primjene Zakona o napuštenim stanovima

Prestalo je pravo korištenja predmetnog stana privremenom korisniku naloženo mu je da stan napusti u roku od 15 dana od dana prijema rješenja i da ga slobodan od ljudi i vlastitih stvari preda Upravi za stambena pitanja Kantona Sarajevo radi pečaćenja, te da privremeni korisnik nema pravo

na alternativni smještaj, jer su stambene potrebe privremenog korisnika zadovoljene na drugi način ukoliko je privremeni korisnik bio podstanar 1991. godine, a sve imajući u vidu odredbe člana 18.d. stav 6. Zakona o prestanku primjene Zakona o napuštenim stanovima, kao i člana 11.a. stav 1. tačka 5. navedenog Zakona.

Iz obrazloženja: Tužitelj je tužbom tražio poništenje osporenog rješenja tuženog kojim je odbijena tužiteljeva žalba izjavljena protiv rješenja Uprave za stambena pitanja Kantona Sarajevo, kojim se tačkom I dispozitiva utvrđuje da korisniku stana (tužitelju) prestaje pravo korištenja stana u ulici Patriotske Lige broj 48/7; tačkom II dispozitiva da tužitelj ovaj stan koristi na osnovu rješenja Generalštaba Armije R BiH od 13.03.1997. godine i ugovora o korištenju stana od 16.03.1997. godine; tačkom III dispozitiva tužitelju se nalaže da stan napusti u roku od 15 dana od dana prijema rješenja i da ga slobodan od ljudi i vlastitih stvari preda Upravi za stambena pitanja Kantona Sarajevo radi pečačenja; tačkom IV dispozitiva da tužitelj nema pravo na alternativni smještaj po standardima utvrđenim Zakonom o prestanku primjene Zakona o napuštenim stanovima i tačkom V dispozitiva da troškove prinudnog iseljenja iz stana snosi izvršenik, a da žalba ne odlaže izvršenje rješenja. Iz spisa predmetne stvari proizilazi da je Federalno ministarstvo odbrane, Zajednička komanda Vojske Federacije VJ 5021 Sarajevo, Odsjek za stambena pitanja dana 05.01.2006. godine prvostepenom organu podnijelo zahtjev za iseljenje tužitelja iz stana u ulici Patriotske Lige broj 48/7, stan broj 42, na kome je prijeratni nosilac stanarskog prava bio K.M., jer je Komisija podnosioca zahtjeva za potvrđivanje ranije izdatih rješenja o dodjeli stanova, dodjelu stanova i obnovu i izdavanje rješenja o dodjeli stanova iz stambenog fonda Federalnog ministarstva odbrane i Armije R BiH donijela odluku od 27.12.2005. godine da tužitelj ne ispunjava uslove za nadovjeru ugovora o korištenju stana. U postupanju po ovom zahtjevu je utvrđeno da je označeni stan rješenjem Generalštaba Armije R BiH, Odsjek Vojnostambenog fonda od 24.05.1996. godine proglašen trajno napuštenim i utvrđeno da nosiocu stanarskog prava K.M. prestaje stanarsko pravo, da se u spisu se nalazi službena zabilješka Federalnog ministarstva odbrane, Zajednička komanda Vojske Federacije, Vojno stambeni organ sačinjena 09.12.2005. godine u ulici Muhameda ef. Pandže broj 105, na kojoj adresi je nastanjena tužiteljeva majka, koja izjavljuje da je vlasnik kuće, koja je opisana u službenoj zabilješci, tužiteljev otac, koji je umro 1996. godine i da je tužitelj u kući koristio podrumске prostorije. Tužitelj je u spis dostavio i kopiju „ugovora o podstanarstvu“ zaključenog dana 17.11.1989. godine između zakupodavca i tužitelja kao zakupoprimca o zakupu „dijela trosobnog stana u prizemlju kuće“. Rješenjem Generalštaba Armije R BiH od 13.03.1997. godine predmetni stan je dodijeljen tužitelju na korištenje i tužitelj je na osnovu tog rješenja zaključio ugovor o korištenju stana 16.03.1997. godine. Komisija za potvrđivanje ranije izdatih rješenja o dodjeli stanova, dodjelu stanova i obnovu i izdavanje rješenja o dodjeli stanova iz stambenog fonda Federalnog ministarstva odbrane i Armije R BiH je na sastanku održanom 27.12.2005. godine konstatovala da tužitelj ne ispunjava uslove za nadovjeru ugovora o korištenju predmetnog stana i na osnovu tog Federalno ministarstvo odbrane, Zajednička komanda Vojske Federacije donosi rješenje 28.12.2005. godine kojim se utvrđuje da tužitelj nema pravo na ovu obnovu ugovora o korištenju stana od 16.03.1997. godine i poništava rješenje Generalštaba Armije R BiH od 13.03.1997. godine o dodjeli predmetnog stana na korištenje tužitelju. Prvostepeni organ je obzirom na činjenično utvrđenje predmetne stvari prema kojem je tužitelj slijedom odredbe člana 2. stav 3. Zakona o prestanku primjene Zakona o napuštenim stanovima postao privremeni korisnik predmetnog stana i da shodno članu 11a stav 1. tačka 5. Zakona kao podstanar 1991. godine na adresi ulici Muhameda ef. Pandže broj 105 ima stambene potrebe zadovoljene na drugi način pravilno riješio utvrđujući tužitelju prestanak prava korištenja predmetnog stana i nalažući mu da stan napusti i da ga slobodan od ljudi i svojih stvari preda tom organu radi pečačenja.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu, broj: 09 0 U 015600 12 U od 14.09.2015. godine, Presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 09 0 U 015600 15 Uvp od 26.01.2017. godine, zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke je odbijen.

50. OSTVARIVANJE PRAVA NA PORODIČNU PENZIJU

Član 66. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju

Osnovni uvjet da bi neko lice, a koje je prešlo godine života kojim se djeci osigurava pravo na porodičnu penziju, jeste da je to lice nesposobno za samostalni život i rad do navršenih godina života do kojih se djeci osigurava pravo na porodičnu penziju, ima pravo na porodičnu penziju za svo vrijeme dok takva nesposobnost traje, kao i da (stav 2. člana 66.) ako tu nesposobnost za samostalni život i rad lice ima i poslije navršenja godina života kojim se osigurava pravo na porodičnu penziju, a prije smrti osiguranika stiče pravo na porodičnu penziju a koju je osiguranik izdržavao do svoje smrti, primenom odredbe člana 66. stav 1. i 2. Zakona o penzijskom i invalidskog osiguranja.

Iz obrazloženja: Tužiteljica je tužbom tražila poništenje osporenog rješenja tuženog kojim je odbijena žalba tužiteljice izjavljena protiv rješenja direktora Kantonalne administrativne službe u Sarajevu, a koje rješenje je doneseno u izvršenju rješenja tog organa, kojim je odbijen zahtjev tužiteljice za ostvarivanje prava na porodičnu penziju iza smrti oca. Prema podacima upravnog spisa, prije svega Nalaza, ocjene i mišljenja Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja, Odjeljenje za prvostepeni postupak Sarajevo, koji je potvrđen Nalazom ocjenom i mišljenjem Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja Sarajevo, Odjeljenje za drugostepeni postupak Sarajevo, koji su saglasni da kod tužiteljice ne postoji potpuna i trajna nesposobnost za samostalan život i rad na dan smrti oca 18.04.2006. godine, a ne postoji potpuna nesposobnost za samostalan život i rad od prije navršene 15 godine života, a koji su potpuni, jasni i dovoljno obrazloženi, zbog čega su prvostepeni, kao i tuženi organ pravilno zaključili da nije ispunjen ni jedan od uvjeta iz odredbe člana 66. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, za sticanje prava na porodičnu penziju, te pravilno ocijenili da tužiteljici ne pripada pravo na porodičnu penziju iza smrti oca, koji je umro 19.04.2006. godine. Tuženi organi nisu imali nikakvog opravdanog razloga da sumnjaju u objektivnost ovih nalaza, zbog čega su neosnovani prigovori iz tužbe, da komisija nije cijnila medicinsku dokumentaciju, obzirom da je, kako je navedeno, izvršen uvid i cijinjena sva raspoloživa pobrojana medicinska dokumentacija tužiteljice i to počev od 23.03.1977. pa do 10.02.2015. godine. Osim navedenog tužiteljici je data mogućnost, kada je cijinjena (sa pregledom) i pred prvostepenim, a i pred drugostepenim stručnim organom, da iznese podatke o zdravstvenom stanju.

Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu, broj: 09 0 U 025935 16 U od 01.08.2017. godine, Presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 09 0 U 025935 17 Uvpod 02.08.2018. godine, zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke je odbijen.



